

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

Executive Summary และ Printed Edition

โครงการปัญหาความมั่นคงใหม่

เรื่อง ปัญหาความมั่นคงใหม่ในฟิลิปปินส์

โดย

รศ.สิดา สอนศรี

26 พฤษภาคม 2548

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

Executive Summary และ Printed Edition

โครงการปัญหาความมั่นคงใหม่

เรื่อง ปัญหาความมั่นคงใหม่ในฟิลิปปินส์

โดย

รศ.สิดา สอนศรี

26 พฤษภาคม 2548

สัญญาเลขที่ RDG4810002

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์
Executive Summary และ Printed Edition

เรื่อง ปัญหาความมั่นคงใหม่ในฟิลิปปินส์

ผู้วิจัย	สังกัด
รศ. สีดา สอนศรี	คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ชุดโครงการปัญหาความมั่นคงใหม่

สนับสนุนโดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)
(ความเห็นในรายงานนี้เป็นของผู้วิจัย สกว.ไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยเสมอไป)

Executive Summary

ปัญหาความมั่นคงใหม่ในฟิลิปปินส์

อาบูไซยาฟ

วัตถุประสงค์ของบทความนี้เพื่อต้องการให้ผู้อ่านได้ทราบถึงรากเหง้าของการเกิดกลุ่มอาบูไซยาฟ ภูมิรัฐศาสตร์ของประเทศที่ก่อให้เกิดความรุนแรงในภาคใต้ ความหมายและแนวคิดของกลุ่ม พฤติกรรมที่สำคัญ ๆ ของกลุ่มอาบูไซยาฟกับความมั่นคงของฟิลิปปินส์ ความสัมพันธ์ระหว่างฟิลิปปินส์และสหรัฐฯ เกี่ยวกับการปราบปรามกลุ่มอาบูไซยาฟ ผลกระทบของการก่อการร้ายของกลุ่มอาบูไซยาฟ ความยากลำบากที่รัฐบาลจะจัดการกับกลุ่มนี้รวมทั้งข้อเสนอแนะต่าง ๆ

อาบูไซยาฟเป็นกลุ่มก่อการร้ายตามที่รัฐบาลฟิลิปปินส์ได้ระบุไว้ สาเหตุที่ระบุว่าเป็น “กลุ่มก่อการร้าย” เนื่องจากเป็นกลุ่มที่มีพฤติกรรมโหดร้าย ลักพาตัว เรียกค่าไถ่และฆ่าตัดหัวโดยไม่ยอมประนีประนอมกับรัฐบาล ซึ่งต่างกับกลุ่ม MNLF (Moro National Liberation Front) และกลุ่ม MILF (Moro Islamic Liberation Front) ที่ยอมเจรจากับรัฐบาลเพื่อหาทางออกในการพัฒนาภาคใต้ที่ห่างไกลความเจริญบางจังหวัด แม้ที่จริงแล้วกลุ่มอาบูไซยาฟก็คือลูกหลานของกลุ่ม MNLF และ MILF นั่นเอง แต่มีความคิดหัวรุนแรงและได้คำสอนทางศาสนาเป็นเครื่องมือในการกระทำการต่าง ๆ และไม่พอใจที่กลุ่ม MNLF ไม่รวมกับรัฐบาลในปี 1996 ซึ่งตรงกับสมัยประธานาธิบดีรามอส

รากเหง้าของปัญหาทางภาคใต้จริง ๆ นั้นเกิดจากเจ้าอาณานิคม 2 ชาติ คือ สเปน และสหรัฐฯ ที่ไม่แบ่งแยกและปกครองให้มีความแตกต่างระหว่างพี่น้องชาวมุสลิมและคริสเตียน คำว่า Moro มาจากคำว่า Moore ที่ชาวสเปนเรียกชาวมุสลิม จากนั้นมาคำว่าโมโรก็คือชาวโมโรที่เป็นมุสลิม ซึ่งปัจจุบันมีประมาณ 5 ล้านคน และมี 13 ภาษาซึ่งคิดเป็น ¼ ของประชากรในมินดาเนาที่มีชาวคริสเตียนอยู่ด้วย เมื่อสเปนเข้าครอบครองฟิลิปปินส์ในปี 1560 สเปนไม่สามารถเข้าไปครอบครองมุสลิมส่วนหนึ่งทางใต้ได้ เนื่องจากพวกเขาต่อต้าน เพราะเขาได้อพยพมาอยู่ทางใต้ของฟิลิปปินส์ตั้งแต่ในศตวรรษที่ 14 ก่อนที่สเปนจะเข้าครอบครองฟิลิปปินส์ พวกเขาเหล่านั้นมีที่ทำกินเป็นของตนเอง แต่สเปนได้อพยพชาวคริสเตียนมาแย่งที่ทำกินของพวกเขา ไม่เพียงแต่เท่านั้นเมื่อสหรัฐฯเข้ามาครอบครองฟิลิปปินส์ก็ได้ส่งทหารเข้ามาปราบปรามมุสลิมอีกครั้ง รวมทั้งได้ฆ่าชาวมุสลิมตายเป็นจำนวนมาก และมีได้พัฒนาจังหวัดที่ห่างไกลความเจริญเท่าที่ควร นี่คือรากเหง้าของปัญหา ทำให้ มินดาเนาแบ่งเป็น 2 ส่วน ส่วนที่เจริญจะเป็นที่อยู่ของชาวคริสเตียนและส่วนที่ไม่เจริญจะเป็นที่อยู่ของชาวมุสลิม ซึ่งอยู่ใน 6 จังหวัดภาคใต้ในปัจจุบัน คือ มากินดาเนา , ลานาเอร์ซูร์ , ตาวิ-ตาวิ , มาราวี, ซูลู และ โฮโล เวลานี้ผ่านไปหลายทศวรรษ คริสเตียนบางกลุ่มก็สามารถ

กลมกลืนกับชาวมุสลิมได้ แต่พวกที่ต้องการแบ่งแยกดินแดนก็ต้องการเจรจากับรัฐบาล นอกจากนี้ กลุ่มที่ไม่ต้องการเจรจากับรัฐบาล แต่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนไปจากศาสนาอิสลาม คือ กลุ่มอาบูไซยาฟก็ได้ปฏิบัติการโหดร้ายและบั่นทอนเสถียรภาพของรัฐบาลอยู่ตลอดเวลา กลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่เกี่ยวข้องกับการก่อการร้ายระหว่างประเทศอีกด้วย ในสมัยประธานาธิบดีเอสตราดามีเหตุการณ์เกิดขึ้นมากมาย ทั้งการลักพาตัวเรียกค่าไถ่ ฆ่าตัดหัว และวางระเบิด ทั้งนี้เป็นเพราะเอสตราดาได้ใช้นโยบายการปราบปรามสถานเดียว มิได้มีการประนีประนอมแต่อย่างใด อีกทั้งตามกฎหมายของฟิลิปปินส์แล้วห้ามนำเงินของรัฐไปใช้ในการไถ่ตัวประกัน ผู้ไถ่ตัวประกันต้องเป็นบุคคลที่สาม (Third Party) ทำให้สถานการณ์ตึงเครียดมาก มาในสมัยอาร์โร โยก็ใช้วิธีการเดียวกันแต่จะลุ่มลือกว่าโดยการใช้กลุ่มอื่น ๆ เข้าไปประนีประนอม เช่น กลุ่ม MNLF, MILF เป็นต้น ทั้งสมัยเอสตราดาและอาร์โร โยมีเหตุการณ์ใหญ่ 2 เหตุการณ์ คือ การลักพาตัวนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติจากแหล่งท่องเที่ยวเกาะชิปาดานของมาเลเซียมาที่เกาะโฮโลของฟิลิปปินส์และลักพาตัวมิชชันนารีสามีภรรยาชาวอเมริกันพร้อมด้วยชาวฟิลิปปินส์อีกหลายคนเพื่อเรียกค่าไถ่ จนในที่สุดสหรัฐต้องเข้ามาช่วยเหลือแต่อย่างไรก็ตามสามีก็ถูกฆ่าตาย หลังจากเหตุการณ์ก่อการร้ายในสหรัฐ เมื่อวันที่ 11 เดือนกันยายน 2001 อาร์โร โยก็ได้ขอความช่วยเหลือจากสหรัฐ ให้เข้ามาช่วยฝึกอาวุธและความชำนาญในการต่อสู้กับกลุ่มอาบูไซยาฟ ทั้งนี้รัฐบาลต้องนำข้อกำหนด (TOR) เข้าชักถามในรัฐสภาก่อนจึงจะให้สหรัฐเข้ามาช่วยเหลือได้ ซึ่งในที่สุดวุฒิสมาชิกก็ได้อนุมัติด้วยเสียงส่วนใหญ่ภายใต้โครงการ Balikatan 02-1 ซึ่งมีได้ลงละเมิดอธิปไตยของฟิลิปปินส์แต่อย่างใด ฟิลิปปินส์มีประสบการณ์จากการมีฐานทัพสหรัฐ ในประเทศมาเป็นเวลายาวนาน รัฐบาลย่อมจะไม่ยอมให้เกิดเหตุการณ์เช่นนั้นอีกเป็นครั้งที่สอง โดยเฉพาะเรื่องที่กระทบกับผลประโยชน์แห่งชาติ ทหารและบุคลากรของสหรัฐ ดังกล่าวเข้ามาช่วยสร้างโครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ พัฒนาชนบทและฝึกความชำนาญด้านอาวุธเท่านั้น แต่มิได้เข้าไปร่วมปราบปรามร่วมกับทหารฟิลิปปินส์

การที่กลุ่มอาบูไซยาฟสามารถปฏิบัติการได้อย่างรวดเร็ว นั้น เป็นเพราะพวกเขา โดยเฉพาะเด็กหนุ่ม ๆ ได้รับการฝึกฝนมาอย่างดี นอกจากนี้ด้วยสภาพภูมิศาสตร์ที่เป็นเกาะแก่งของฟิลิปปินส์ทำให้มีการหลบซ่อนได้ง่าย อีกทั้งพวกนี้มีความชำนาญทางทะเลคล้ายโจรสลัด ซึ่งสามารถปฏิบัติการได้รวดเร็ว โดยเฉพาะในเกาะบาซันและโฮโลซึ่งอยู่ห่างไกลเมืองใหญ่ เป็นที่สังเกตว่าผู้นำส่วนใหญ่เป็นผู้มีความรู้ได้รับการศึกษาจากตะวันตกและพูดภาษาอังกฤษได้ดี ส่วนผู้ตามจะมีความรู้้น้อย

การปฏิบัติการของอาบูไซยาฟดังกล่าวข้างต้น รัฐบาลฟิลิปปินส์คงไม่สามารถจะปราบปรามได้หากไม่ได้รับความช่วยเหลือจากสหรัฐ ไม่ว่าในอดีตปัจจุบันและอนาคต เนื่องจากงบประมาณด้านการทหารของฟิลิปปินส์มีน้อยมาก อีกทั้งความร่วมมือทั้ง 2 ประเทศทั้งปี 1947

และ 1951 ยังคงมีผลอยู่ตลอดไป ฟิลิปปีนส์จึงใช้สนธิสัญญาทั้ง 2 ฉบับให้เป็นประโยชน์ต่อประเทศ

ถ้าดูถึงผลกระทบการก่อการร้ายของกลุ่มอาญูไชยาฟแล้วก็มีทั้งทางด้านสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง ทางด้านสังคมทำให้เกิดความไม่ไว้วางใจกันของประชาชนทั้งสองศาสนา ซึ่งทำให้อยู่ด้วยกันอย่างไม่สงบสุข ส่วนทางด้านเศรษฐกิจ กระทบต่อฟิลิปปินส์มาก โดยเฉพาะ การค้าการลงทุนและการท่องเที่ยว ซึ่งเคยพัฒนาสูงสุดในสมัยรามอส แต่กลับมาค่อยพัฒนาในปัจจุบัน แต่อย่างไรก็ตามทั้งภาครัฐและเอกชนก็พยายามฟื้นฟูสภาพมินดาเนาโดยเฉพาะในบาซิดัน และโฮโลให้เหมือนเดิม ในปัจจุบันกลุ่มอาญูไชยาฟ ลดการปฏิบัติการลงมาก เนื่องจากได้ทหาร สหรัฐฯคอยให้คำปรึกษาในการปราบปรามอีกทั้งผู้นำกลุ่มนี้ก็เสียชีวิตไปหลายคน ทำให้ขาดผู้นำ ในการบงการ ส่วนในทางการเมืองนั้นเป็นที่แน่นอนว่าจะบั่นทอนเสถียรภาพทางการเมืองของทุก รัฐบาล ถ้าไม่สามารถแก้ปัญหาหรือทำให้ปัญหาของการลักพาตัวลดน้อยลง แต่ในปัจจุบันปัญหานี้ลดน้อยลงไปมาก ทั้งนี้เป็นเพราะรัฐบาลอาร์โรโยได้ใช้ผู้นำกลุ่ม MILF เป็นผู้ช่วยเจรจากับกลุ่ม อาญูไชยาฟอยู่

ในเรื่องความยากลำบากที่รัฐบาลจะจัดการกับกลุ่มนี้มีหลายประการด้วยกัน ทั้ง ความขัดแย้งระหว่างทหารกับตำรวจและการชิงดีชิงเด่นระหว่างกัน นอกจากนี้ในส่วน of รัฐบาลเองก็ประเมินสถานการณ์ของกลุ่มอาญูไชยาฟต่ำไปมาก ถึงแม้กลุ่มนี้จะลดการก่อวินใน ปัจจุบัน แต่ในอนาคตอาจจะสร้างกลุ่มเข้มแข็งขึ้นมาอีกก็ได้ เนื่องจากกลุ่มนี้โยงใยกับกลุ่มก่อการร้าย ระหว่างประเทศ เช่น เจมาห์อิสลามียาและอัลไคดา เป็นต้น

ข้อเสนอแนะในอนาคตก็คือ รัฐบาลไม่ควรประมาท ควรจะเตรียมพร้อมอยู่เสมอ และควรจะให้ความสำคัญกับกลุ่มอาญูไชยาฟเท่า ๆ กับกลุ่มแบ่งแยกดินแดน รวมทั้งแสวงหาความร่วมมือกับสมาชิกในกลุ่มอาเซีย น กลุ่มมุสลิม และองค์กรอื่น ๆ เพื่อร่วมกันสอดส่องดูแลการ ปฏิบัติการของกลุ่มอาญูไชยาฟด้วย แทนที่จะพุ่งความสนใจไปที่กลุ่ม MILF และกลุ่ม NPA เท่านั้น

Printed Edition

ปัญหาความมั่นคงใหม่ในฟิลิปปินส์

อาบูไซยาฟ

วัตถุประสงค์ของบทความนี้เพื่อต้องการให้ผู้อ่านได้ทราบถึงรากเหง้าของการเกิดกลุ่มอาบูไซยาฟ ภูมิรัฐศาสตร์ของประเทศที่ก่อให้เกิดความรุนแรงในภาคใต้ ความหมายและแนวคิดของกลุ่มพฤติกรรมที่สำคัญ ๆ ของกลุ่มอาบูไซยาฟกับความมั่นคงของฟิลิปปินส์ ความสัมพันธ์ระหว่างฟิลิปปินส์และสหรัฐฯ เกี่ยวกับการปราบปรามกลุ่มอาบูไซยาฟ ผลกระทบของการก่อการร้ายของกลุ่มอาบูไซยาฟ ความยากลำบากที่รัฐบาลจะจัดการกับกลุ่มนี้รวมทั้งข้อเสนอแนะต่าง ๆ

อาบูไซยาฟเป็นกลุ่มก่อการร้ายตามที่รัฐบาลฟิลิปปินส์ได้ระบุไว้ สาเหตุที่ระบุว่าเป็น “กลุ่มก่อการร้าย” เนื่องจากเป็นกลุ่มที่มีพฤติกรรมโหดร้าย ลักพาตัว เรียกค่าไถ่และฆ่าตัดหัว โดยไม่ยอมประนีประนอมกับรัฐบาล ซึ่งต่างกับกลุ่ม MNLF (Moro National Liberation Front) และกลุ่ม MILF (Moro Islamic Liberation Front) ที่ยอมเจรจากับรัฐบาลเพื่อหาทางออกในการพัฒนาภาคใต้ที่ห่างไกลความเจริญบางจังหวัด แท้ที่จริงแล้วกลุ่มอาบูไซยาฟก็คือลูกหลานของกลุ่ม MNLF และ MILF นั่นเอง แต่มีความคิดหัวรุนแรงและได้คำสอนทางศาสนาเป็นเครื่องมือในการกระทำการต่าง ๆ และไม่พอใจที่กลุ่ม MNLF ไม่รวมกับรัฐบาลในปี 1996 ซึ่งตรงกับสมัยประธานาธิบดีรามอส

รากเหง้าของปัญหาทางภาคใต้จริง ๆ นั้นเกิดจากเจ้าอาณานิคม 2 ชาติ คือ สเปน และสหรัฐฯ ที่ไม่แบ่งแยกและปกครองให้มีความแตกต่างระหว่างพี่น้องชาวมุสลิมและคริสเตียน คำว่า Moro มาจากคำว่า Moore ที่ชาวสเปนเรียกชาวมุสลิม จากนั้นมาคำว่าโมโรก็คือชาวโมโรที่เป็นมุสลิม ซึ่งปัจจุบันมีประมาณ 5 ล้านคน และมี 13 ภาษาซึ่งคิดเป็น ¼ ของประชากรในมินดาเนาที่มีชาวคริสเตียนอยู่ด้วย เมื่อสเปนเข้าครอบครองฟิลิปปินส์ในปี 1560 สเปนไม่สามารถเข้าไปครอบครองมุสลิมส่วนหนึ่งทางใต้ได้ เนื่องจากพวกเขาต่อต้าน เพราะเขาได้อพยพมาอยู่ทางใต้ของฟิลิปปินส์ตั้งแต่ในศตวรรษที่ 14 ก่อนที่สเปนจะเข้าครอบครองฟิลิปปินส์ พวกเขาเหล่านั้นมีที่ทำกินเป็นของตนเอง แต่สเปนได้อพยพชาวคริสเตียนมาแย่งที่ทำกินของพวกเขา ไม่เพียงแต่เท่านั้นเมื่อสหรัฐฯเข้ามาครอบครองฟิลิปปินส์ก็ได้ส่งทหารเข้ามาปราบปรามมุสลิมอีกครั้ง รวมทั้งได้ฆ่าชาวมุสลิมตายเป็นจำนวนมาก และมีได้พัฒนาจังหวัดที่ห่างไกลความเจริญเท่าที่ควร นี่ก็อรากเหง้าของปัญหา ทำให้ มินดาเนาแบ่งเป็น 2 ส่วน ส่วนที่เจริญจะเป็นที่อยู่ของชาวคริสเตียนและส่วนที่ไม่เจริญจะเป็นที่อยู่ของชาวมุสลิม ซึ่งอยู่ใน 6 จังหวัดภาคใต้ในปัจจุบัน คือ มากินดาเนา , ลาเนา เคร่ ชูร์ , ตาวิ-ตาวิ , มาราวิ, ซูลู และ โฮโล เวลาผ่านไปหลายทศวรรษ คริสเตียนบางกลุ่มก็สามารถกลมกลืนกับชาวมุสลิมได้ แต่พวกที่ต้องการแบ่งแยกดินแดนก็ต้องการเจรจากับรัฐบาล นอกจากนี้กลุ่มที่ไม่ต้องการเจรจากับรัฐบาล แต่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนไปจากศาสนาอิสลาม คือ กลุ่มอาบูไซ

ยาฟก็ได้อุปการโศครายและบ้านทอนเสถียรภาพของรัฐบาลอยู่ตลอดเวลา กลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่เกี่ยวข้องกับการก่อการร้ายระหว่างประเทศอีกด้วย ในสมัยประธานาธิบดีเอสตราดามีเหตุการณ์เกิดขึ้นมากมาย ทั้งการลักพาตัวเรียกค่าไถ่ ฆ่าตัดหัว และวางระเบิด ทั้งนี้เป็นเพราะเอสตราดาได้ใช้นโยบายการปราบปรามสถานเดียว มิได้มีการประนีประนอมแต่อย่างใด อีกทั้งตามกฎหมายของฟิลิปปินส์แล้วห้ามนำเงินของรัฐไปใช้ในการไถ่ตัวประกัน ผู้ไถ่ตัวประกันต้องเป็นบุคคลที่สาม (Third Party) ทำให้สถานการณ์ตึงเครียดมาก มาในสมัยอาร์โรโยก็ใช้วิธีการเดียวกันแต่จะลุ่มอล่วยกว่าโดยการใช้กลุ่มอื่น ๆ เข้าไปประนีประนอม เช่น กลุ่ม MNLF, MILF เป็นต้น ทั้งสมัยเอสตราดาและอาร์โรโยมีเหตุการณ์ใหญ่ 2 เหตุการณ์ คือ การลักพาตัวนักท่องเที่ยวยาวต่างชาติจากแหล่งท่องเที่ยวเกาะซีปาดานของมาเลเซียมาที่เกาะโฮโลของฟิลิปปินส์และลักพาตัวมิชชันนารีสามิกรรยาชาวอเมริกันพร้อมด้วยชาวฟิลิปปินส์อีกหลายคนเพื่อเรียกค่าไถ่ จนในที่สุดสหรัฐต้องเข้ามาช่วยเหลือแต่อย่างไรก็ตามสามิก็ถูกฆ่าตาย หลังจากเหตุการณ์ก่อการร้ายในสหรัฐฯ เมื่อวันที่ 11 เดือนกันยายน 2001 อาร์โรโยก็ได้ขอความช่วยเหลือจากสหรัฐฯ ให้เข้ามาช่วยฝึกอาวุธและความชำนาญในการต่อสู้กับกลุ่มอาญาไซยาฟ ทั้งนี้รัฐบาลต้องนำข้อกำหนด (TOR) เข้าชั่งถามในรัฐสภาก่อนที่จะให้สหรัฐฯ เข้ามาช่วยเหลือได้ ซึ่งในที่สุดวุฒิสมาชิกก็ได้อนุมัติด้วยเสียงส่วนใหญ่ภายใต้โครงการ Balikatan 02-1 ซึ่งมีได้วงละเมิดอธิปไตยของฟิลิปปินส์แต่อย่างใด ฟิลิปปินส์มีประสบการณ์จากการมีฐานทัพสหรัฐฯ ในประเทศมาเป็นเวลานาน รัฐบาลย่อมจะไม่ยอมให้เกิดเหตุการณ์เช่นนั้นอีกเป็นครั้งที่สอง โดยเฉพาะเรื่องที่กระทบกับผลประโยชน์แห่งชาติ ทหารและบุคลากรของสหรัฐฯ ดังกล่าวเข้ามาช่วยสร้างโครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ พัฒนาชนบทและฝึกความชำนาญด้านอาวุธเท่านั้น แต่มิได้เข้าไปร่วมปราบปรามร่วมกับทหารฟิลิปปินส์

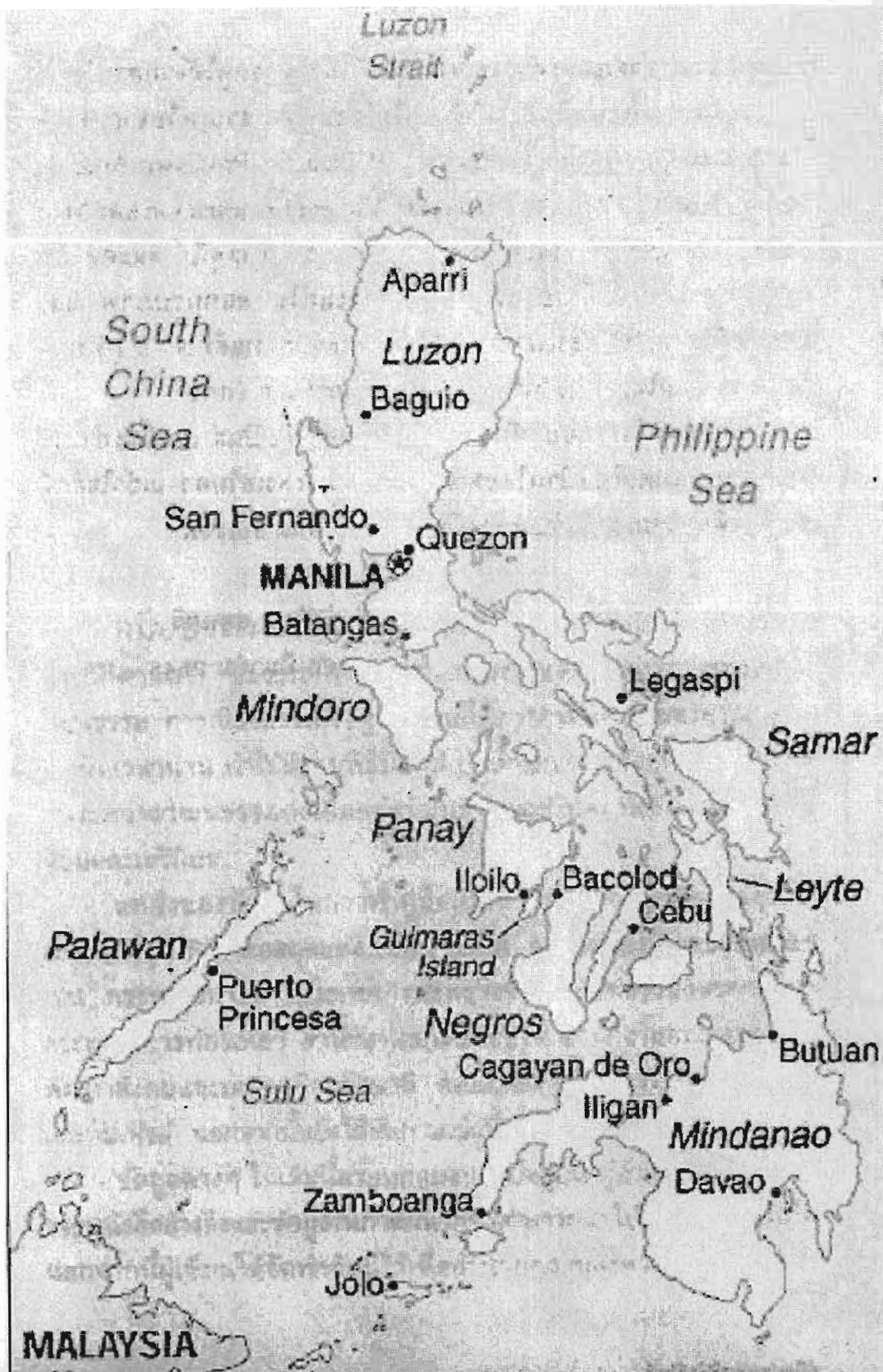
การที่กลุ่มอาญาไซยาฟสามารถปฏิบัติการได้อย่างรวดเร็ว นั้น เป็นเพราะพวกเขา โดยเฉพาะเด็กหนุ่ม ๆ ได้รับการฝึกฝนมาอย่างดี นอกจากนี้ด้วยสภาพภูมิศาสตร์ที่เป็นเกาะแก่งของฟิลิปปินส์ทำให้มีการหลบซ่อนได้ง่าย อีกทั้งพวกนี้มีความชำนาญทางทะเลคล้ายโจรสลัด ซึ่งสามารถปฏิบัติการได้รวดเร็ว โดยเฉพาะในเกาะบาซิลันและโฮโลซึ่งอยู่ห่างไกลเมืองใหญ่ เป็นที่สังเกตว่าผู้นำส่วนใหญ่เป็นผู้มีความรู้ได้รับการศึกษาจากตะวันออกกลางและพูดภาษาอังกฤษได้ดี ส่วนผู้ตามจะมีความรู้น้อย

การปฏิบัติการของอาญาไซยาฟดังกล่าวข้างต้น รัฐบาลฟิลิปปินส์คงไม่สามารถจะปราบปรามได้หากไม่ได้รับความช่วยเหลือจากสหรัฐฯ ไม่ว่าในอดีตปัจจุบันและอนาคต เนื่องจากงบประมาณด้านการทหารของฟิลิปปินส์มีน้อยมาก อีกทั้งความร่วมมือทั้ง 2 ประเทศทั้งปี 1947 และ 1951 ยังคงมีผลอยู่ตลอดไป ฟิลิปปินส์จึงใช้สนธิสัญญาทั้ง 2 ฉบับให้เป็นประโยชน์ต่อประเทศ

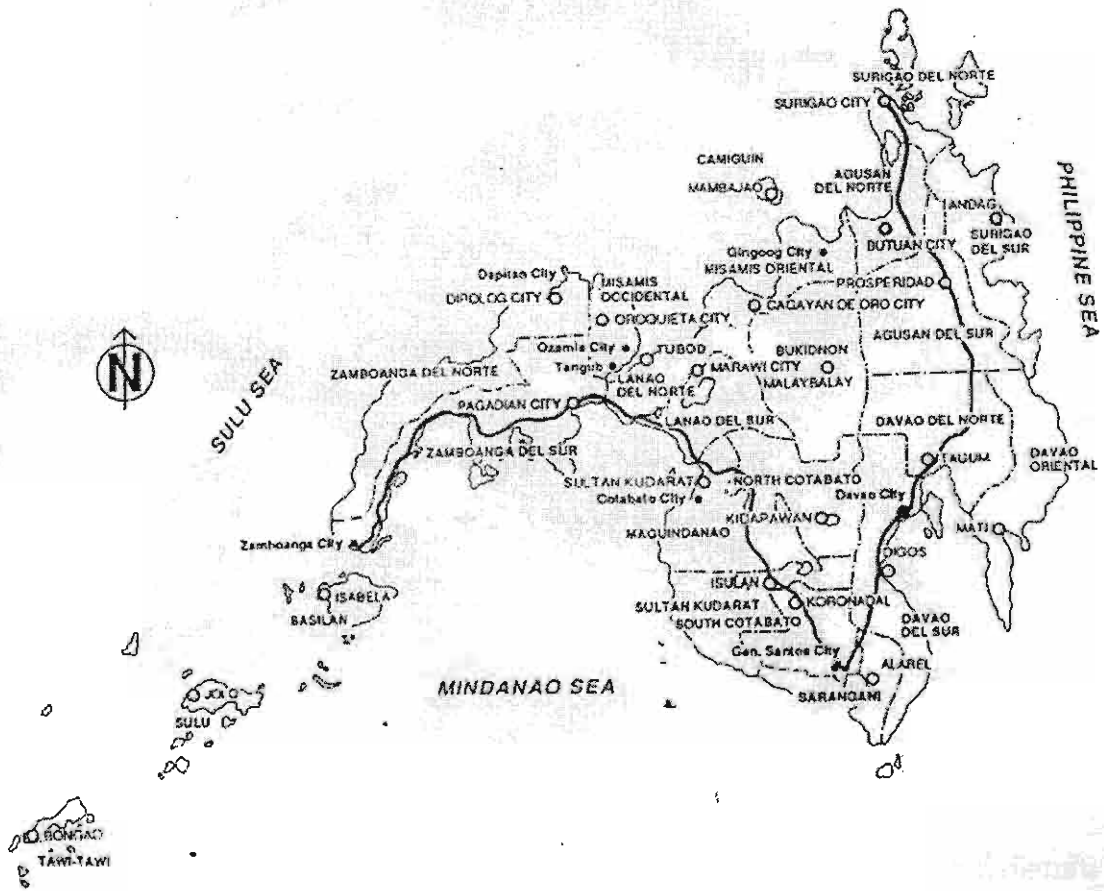
ถ้าดูถึงผลกระทบการก่อการร้ายของกลุ่มอาญูไชยาฟแล้วก็มีทั้งทางด้านสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง ทางด้านสังคมทำให้เกิดความไม่ไว้วางใจกันของประชาชนทั้งสองศาสนา ซึ่งทำให้อยู่ด้วยกันอย่างไม่สงบสุข ส่วนทางด้านเศรษฐกิจ กระทบต่อฟิลิปปินส์มาก โดยเฉพาะ การค้าการลงทุนและการท่องเที่ยว ซึ่งเคยพัฒนาสูงสุดในสมัยรามอส แต่กลับมาด้อยพัฒนาใน ปัจจุบัน แต่อย่างไรก็ตามทั้งภาครัฐและเอกชนก็พยายามฟื้นฟูสภาพมินดาเนาโดยเฉพาะในบาจิลัน และโฮโลให้เหมือนเดิม ในปัจจุบันกลุ่มอาญูไชยาฟ ลดการปฏิบัติการลงมาก เนื่องจากได้ทหาร สหรัฐฯคอยให้คำปรึกษาในการปราบปรามอีกทั้งผู้นำกลุ่มนี้ก็เสียชีวิตไปหลายคน ทำให้ขาดผู้นำ ในการบงการ ส่วนในทางการเมืองนั้นเป็นที่แน่นอนว่าจะบั่นทอนเสถียรภาพทางการเมืองของทุก รัฐบาล ถ้าไม่สามารถแก้ปัญหาหรือทำให้ปัญหาของการลักพาตัวลดน้อยลง แต่ในปัจจุบันปัญหา นี้ลดน้อยลงไปมาก ทั้งนี้เป็นเพราะรัฐบาลอาร์โรโยได้ใช้ผู้นำกลุ่ม MILF เป็นผู้ช่วยเจรจากับกลุ่ม อาญูไชยาฟอยู่

ในเรื่องความยากลำบากที่รัฐบาลจะจัดการกับกลุ่มนี้มีหลายประการด้วยกัน ทั้ง ความขัดแย้งระหว่างทหารกับตำรวจและการชิงดีชิงเด่นระหว่างกัน นอกจากนี้ในส่วนของรัฐบาล เองก็ประเมินสถานการณ์ของกลุ่มอาญูไชยาฟต่ำไปมาก ถึงแม้กลุ่มนี้จะลดการก่อวินใน ปัจจุบัน แต่ในอนาคตอาจจะสร้างกลุ่มเข้มแข็งขึ้นมาอีกก็ได้ เนื่องจากกลุ่มนี้โยงใยกับกลุ่มก่อการร้าย ระหว่างประเทศ เช่น เจมาห์อิสลามียาและอัลไคดา เป็นต้น

ข้อเสนอแนะในอนาคตก็คือ รัฐบาลไม่ควรประมาท ควรจะเตรียมพร้อมอยู่เสมอ และควรจะทำให้ความสำคัญกับกลุ่มอาญูไชยาฟเท่า ๆ กับกลุ่มแบ่งแยกดินแดน รวมทั้งแสวงหาความ ร่วมมือกับสมาชิกในกลุ่มอาเซีย . กลุ่มมุสลิม และองค์กรอื่น ๆ เพื่อร่วมกันสอดส่องดูแลการ ปฏิบัติการของกลุ่มอาญูไชยาฟด้วย แทนที่จะพุ่งความสนใจไปที่กลุ่ม MILF และกลุ่ม NPA เท่านั้น

เกาะมินดาเนา (MINDANAO)

ปัญหาความมั่นคงใหม่ในฟิลิปปินส์

อาบูไซยาฟ

รากเหง้าของการเกิดกลุ่มอาบูไซยาฟ

การกล่าวถึงอาบูไซยาฟจะสมบูรณ์ไปไม่ได้หากไม่ได้กล่าวถึงจุดกำเนิดของกลุ่มแบ่งแยกดินแดน (Separatists) คือ แนวร่วมปลดปล่อยแห่งชาติโมโร ซึ่งมีอยู่ 2 กลุ่ม คือ Moro National Liberation Front - MNLF) และกลุ่ม Moro Islamic Liberation Front- MILF) เนื่องจากกลุ่มอาบูไซยาฟ คือ ลูกหลานของผู้นำทั้ง 2 กลุ่มนี้ แต่มีแนวโน้มนโยบายที่โหดร้ายทารุณและไม่ยอมเจรจากับรัฐบาลฟิลิปปินส์

แนวร่วมปลดปล่อยแห่งชาติโมโร (Moro National Liberation Front)

แนวร่วมปลดปล่อยแห่งชาติโมโร หรือขบวนการแบ่งแยกดินแดนภาคใต้นี้เป็นกลุ่มผลประโยชน์ฝ่ายซ้ายที่มีบทบาทมาตั้งแต่มาร์กอสเริ่มประกาศกฎอัยการศึกจนถึงปัจจุบัน ในช่วงที่มาร์กอสมีอำนาจอยู่นั้นกบฏแบ่งแยกดินแดนภาคใต้มีบทบาทอยู่สามช่วงคือ ในปี ค.ศ. 1972-1973 เมื่อมาร์กอสเริ่มประกาศใช้กฎอัยการศึก ปี ค.ศ. 1976-1977 เมื่อมีการเจรจากับรัฐบาลว่าจะหยุดยิง และเมื่อปี ค.ศ. 1980-1981 เมื่อมาร์กอสประกาศยกเลิกการใช้กฎอัยการศึก

1. ปัจจัยที่ก่อให้เกิดขบวนการแบ่งแยกดินแดนภาคใต้

โจเอล เดอ ลอส ซานโตส (Joel De Los Santos)¹ และอัลเฟรด ทิ.เทียมสัน (Alfredo T. Tiamson)² ได้กล่าวว่า ปัจจัยที่ก่อให้เกิดขบวนการมีดังนี้

- เกิดจากกลุ่มนักการเมืองที่ต้องการแสวงหาอำนาจทางการเมืองทางภาคใต้

¹ R. Joel Jalal-ud-din De los Santos, "Towards a Solution of the Moro Problem" *Southeast Asian Affairs* 1978 (Singapore : ISES, 1979), p.211. ; หมายเหตุ : การอ่านชื่อนุคคลและสถานที่ของฟิลิปปินส์อ่านตามสำเนียงภาษาฟิลิปปินส์

² ดูเพิ่มเติมที่ Alfredo T. Tiamson and Rosalinda N. Caneda, *The Southern Philippines Issue: Reading in the Mindanao Problem*, vol. 1 (Marawi City : Southern Philippine Center for Peace Studies; Mindanao State University, 1979).

- เกิดจากกลุ่มชาวนาที่ต้องการจะช่วงชิงที่ดินกลับคืนมาจากพวกคริสเตียนทางภาคใต้
- เกิดจากการที่ทหารและตำรวจใช้กระบวนการนี้เป็นเครื่องมือของการแก้แค้นระหว่างกัน
- เกิดจากความต้องการของผู้นำศาสนาซึ่งใช้กระบวนการนี้เพื่อที่จะสร้างรัฐตามแบบอุดมการณ์อิสลาม
- เกิดจากอุดมการณ์ของคนรุ่นหนุ่มสาวที่ต้องการจะกระทำหน้าที่ให้สังคมให้ได้รับความยุติธรรม
- เกิดจากการชักชวนญาติและเพื่อนฝูงให้เข้าร่วมในขบวนการด้วย

สรุปแล้วผู้นำของขบวนการนี้เมื่อพิจารณาแล้วประกอบขึ้นด้วย 3 กลุ่ม คือ กลุ่มนักศึกษาปัญญาชน กลุ่มนักการเมืองที่ทะเยอทะยานและไม่พอใจต่อสภาพของตัวเองในปัจจุบัน และกลุ่มที่มีอุดมการณ์ทางศาสนาอย่างเหนียวแน่น

ความขัดแย้งระหว่างกบฏแบ่งแยกดินแดนมุสลิมภาคใต้และรัฐบาลมาร์กอสมีมาโดยตลอดที่มาร์กอสครองอำนาจอยู่ และเป็นจุดสำคัญที่บันทึกตอนเสถียรภาพของรัฐบาล สิ่งที่ผู้เขียนจะเสนอต่อไปนี้คือ ประวัติของขบวนการแบ่งแยกดินแดนภาคใต้ตั้งแต่สมัยชาวมุสลิมอพยพเข้ามาอย่างคร่าว ๆ ต่อจากนั้นจะกล่าวถึง กระบวนการแบ่งแยกดินแดนช่วงปี ค.ศ. 1970-1975 , 1976-1979 , 1980-1981 และความแตกแยกของขบวนการมุสลิม โดยที่ผู้เขียนจะพยายามชี้ให้เห็นว่าในอดีตมาร์กอสได้กระทำการอย่างไรต่อขบวนการนี้ในการแก้ปัญหาของประเทศ ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดกลุ่มอาญาไซยาฟขึ้นมาภายหลัง

2. ประวัติแนวร่วมปลดปล่อยแห่งชาติโมโร

ปัญหามุสลิมหรือปัญหาแห่งชาติ “Moro” เป็นปัญหาความขัดแย้งระหว่างพวกคริสเตียนและพวกมุสลิมซึ่งอยู่ทางภาคใต้³ ซึ่งมีรากฐานมาตั้งแต่ก่อนที่ฟิลิปปินส์จะตกเป็นเมืองขึ้นของสเปน ก่อนที่สเปนจะเข้ามาครอบครองฟิลิปปินส์ในศตวรรษที่ 16 ได้มีสุลต่านมุสลิมอยู่ก่อนแล้วในมินดาเนา (Mindanao) และซูลู (Sulu) นอกจากนั้นชาวมุสลิมก็ได้ขยายตัวไปอย่างรวดเร็วไปทางเหนือถึงมินโดโร (Mindoro) ลูซอน (Luzon) และวิซายาส (Visayas) โดยการแข่งขันกับชาวพื้นเมืองเดิม ศูนย์กลางของอิสลามในช่วงแรกนี้อยู่ที่โฮโล (Jolo)⁴ ซึ่งเป็นที่ทำการค้าขายติดต่อกันระหว่างจีนและทางตะวันตกของชาว

³ Peter Gosring, **Muslim Filipinos-Heritage and Horizon** (Quezon City: New Day Publisher, 1979), p.216.

⁴ โฮโล เป็นที่ปฏิบัติการและหลบซ่อนของอาญาไซยาฟในปัจจุบัน

ในช่วงต่อมาสเปนและสหรัฐฯ ได้เข้าครอบครองฟิลิปปินส์ทำให้ชาวมุสลิมเหล่านี้สูญเสียอิสรภาพของตัวเองไป จึงได้พยายามขอความช่วยเหลือจากมุสลิมต่างชาติ ในช่วงนี้มีชาวมุสลิมอพยพมาตั้งถิ่นฐานในฟิลิปปินส์กันมากขึ้น คือในระหว่างปี ค.ศ. 1903-1939 ปรากฏว่ามีผู้อพยพเข้ามาประมาณ 1.4 ล้านคน และนอกจากนั้นมีการลงทุนในมินดาเนามากขึ้น กิจกรรมทางการเกษตรและการค้าเพิ่มขึ้นด้วย⁵ นอกจากการอพยพเข้ามาของมุสลิมแล้วยังมีชาวจีนและชาวคริสเตียนได้เข้ามาลงทุนมากขึ้นด้วย พวกนี้ได้ไปแย่งที่ทำกินของชาวมุสลิมซึ่งตั้งถิ่นฐานอยู่เดิม ทำให้เกิดความบาดหมางและมีการสู้รบกันขึ้นระหว่างพวกคริสเตียนและพวกมุสลิม ทางฝ่ายรัฐบาลได้ส่งทหารไปช่วยชาวคริสเตียนในการสู้รบด้วย ทำให้เหตุการณ์ตึงเครียดมากขึ้น เพราะชาวมุสลิมเข้าใจว่ารัฐบาลเข้าข้างฝ่ายคริสเตียน

ในช่วงหลังสงครามจากปี ค.ศ. 1948 เป็นต้นมา ได้มีชาวคริสเตียนอพยพเข้าไปอยู่ในเขตมุสลิมมากขึ้น โดยเฉพาะในโคตาบาโต (Cotabato) ดาเวา (Davao) ซัมบวงกา (Zamboanga) อากูซัน (Agusan) และลานาอ (Lanao) การอพยพเข้าไปในภาคใต้ครั้งนี้สร้างความหนักใจให้กับรัฐบาลมาก เนื่องจากได้เกิดการสู้รบกันอย่างหนักทั้งสองฝ่ายเพราะพวกคริสเตียนไปแย่งที่ทำกินของชาวมุสลิมมากขึ้น ในการสู้รบครั้งนี้ชาวมุสลิมยังได้ขอความช่วยเหลือจากต่างชาติทางด้านเงินทุนและอาวุธ⁶ การก่อวินาศกรรมความวุ่นวายมีมากขึ้นในปี ค.ศ. 1971 เช่น มุสลิมสู้รบกับชาวคริสเตียน ทหารรัฐบาลสู้รบกับทหารฝ่ายมุสลิมและชาวคริสเตียน กองทัพส่วนตัวต่อสู้กับทหารของฝ่ายรัฐบาล เหตุการณ์นี้เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้มาร์กอสประกาศใช้กฎอัยการศึก⁷

ในช่วงปี ค.ศ. 1970 ได้มีการสู้รบเกิดขึ้นระหว่างชาวมุสลิมและชาวคริสเตียนในโคตาบาโต ความตึงเครียดมีมากขึ้นเมื่อชาวมุสลิมทราบว่าชาวคริสเตียนได้รับความช่วยเหลือด้านอาวุธจากหน่วยตำรวจฟิลิปปินส์ และในปี ค.ศ. 1972 เป็นปีที่กำหนดให้มีการเลือกตั้ง ทำให้มีการหาเสียงกันมากในปี ค.ศ. 1971 จากการหาเสียงดังกล่าวก็ได้มีการปะทะกันระหว่างผู้สมัครของพรรคชาตินิยมและพรรคเสรีนิยมเหตุการณ์ภาคใต้จึงทวีความรุนแรงมากขึ้นกว่าเดิม จนเป็นเหตุให้มาร์กอสใช้เป็นข้ออ้างในการประกาศใช้กฎอัยการศึกในปี ค.ศ. 1972 หลังจากการประกาศกฎอัยการศึกแล้ว มาร์กอสก็ได้สั่งจับและปราบปรามฝ่ายมุสลิม ด้วยเหตุนี้เองสร้างความโกรธแค้นให้กับพวกมุสลิมมาก จึงได้เริ่มก่อวินาศกรรมมากขึ้นและได้ขอความช่วยเหลือจากองค์กรมุสลิมต่างประเทศด้วย พร้อมกันนี้นักศึกษามุสลิมก็ได้ปลุกกระแสมความเป็น “ชาตินิยม” ซึ่งเป็นเชื้อชาติทางภาคใต้ของฟิลิปปินส์ เป็นที่เข้าใจกันว่าการปลุกกระแสมครั้งนี้มุสลิมในฟิลิปปินส์ได้รับความ

⁵ Ibid., p.36.

⁶ Ibid. ; S.K. Tan, *The Filipino Muslim Armed Struggle, 1900-1972* (Manila : Filipinas Foundation, 1977).

⁷ T.J.S. George, *Revolt in Mindanao* (Kuala Lumpur : Oxford University Press, 1980).

ช่วยเหลือในด้านกลยุทธ์การวางแผนและการทหาร รวมทั้งเงินทุนในการปฏิบัติการจาก ตุน มุสตาฟา (Tun Mustapha) จากระฐาบาห์ของมาเลเซียและกัดาฟี (Kadafi) จากลิเบีย⁸ บรรดาผู้นำในการระบอบการในระยะเริ่มแรกได้แก่ นูร์ มิซวารี (Nur Misuari) อับดุล คาร์ อาตอนโต (Abdul Khayr Alonto) อิดาร์ ทัมปี (Idar Tampi) และอาเมลิล มาลาเกีย (Amelili Malaquik)⁹ การเรียกร้องครั้งนี้เขาต้องการให้ภาคใต้แยกตัวเป็นอิสระ และให้รัฐบาลยอมรับว่าแนวร่วมปลดปล่อยแห่งชาติโมโร เป็นกระบวนการที่ถูกต้องตามกฎหมายที่เป็นตัวแทนของมุสลิมทั่วทั้งประเทศ¹⁰ เนื่องจากเกิดการบีบคั้นในราคาน้ำมันภายในประเทศ และมีการแทรกแซงของมุสลิมต่างชาติมากขึ้น รัฐบาลมาร์กอสจึงได้ใช้กลยุทธ์ต่าง ๆ เพื่อให้มุสลิมหยุดกระทำการเช่น เจรจากับหัวหน้ามุสลิม และตั้งบุคคลมาดำรงตำแหน่งในรัฐบาล ประกาศโครงการพัฒนาภาคใต้ในเขตที่มีมุสลิมหนาแน่น และในขณะเดียวกันก็ได้กระจายข่าวการแทรกแซงของต่างชาติ การคอร์รัปชันและความแตกแยกของมุสลิมภาคใต้เพื่อเป็นการสร้างความแตกแยกภายในหมู่มุสลิมด้วย ปรากฏว่าความช่วยเหลือด้านอาวุธจากต่างชาติน้อยลง ประกอบกับพฤติกรรมของมุสลิมในช่วงนี้เสียมาก เช่น จี้เครื่องบิน การฆาตวินัยต่าง ๆ ความแตกแยกกันระหว่างกลุ่ม ทำให้การก่อวินาศกรรมภายในประเทศลดน้อยลงด้วย เพราะประชาชนทางภาคใต้ไม่สนับสนุนเท่าที่ควร

ในปี ค.ศ. 1973 รัฐบาลก็ได้ประกาศโครงการพัฒนาภาคใต้โดยในขั้นแรกได้จัดตั้งคณะกรรมการศึกษาปัญหาต่าง ๆ ให้ชื่อว่า คณะกรรมาธิการบูรณาการแห่งชาติ (The Commission on National Integration -CNI) เพื่อทำหน้าที่ส่งเสริมเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ สังคม จริยธรรม และความมั่นคงทางการเมืองขึ้น ในขณะเดียวกันก็ได้จัดตั้งธนาคารสำหรับชาวมุสลิมชื่อ ธนาคารอามานาห์ (Amanah Bank) จัดตั้งศูนย์อิสลามิกศึกษาที่มหาวิทยาลัยแห่งฟิลิปปินส์ ประกาศวันฉลองการรื่นเริงของชาวมุสลิมและแถลงการณ์เกี่ยวกับโครงการที่จะพัฒนาหลายโครงการด้วยกัน รวมทั้งรวบรวมกฎหมายเกี่ยวกับมุสลิมไว้ด้วยกัน การพัฒนาดินแดนทางภาคใต้นี้ได้กระทำการรวมกันในระหว่างหน่วยงานหลายฝ่าย

ในปี ค.ศ. 1975 โครงการช่วยเหลือฟื้นฟูความมั่นคงทางเศรษฐกิจสังคมและความมั่นคงทางการเมืองได้ถูกจัดตั้งขึ้นอีกภายใต้ชื่อ Southern Philippine Development Authority - SPDA) และในกลางปี ค.ศ. 1975 ก่อนการประชุมรัฐมนตรีต่างประเทศของกลุ่มอิสลาม มาร์กอสก็ได้เสนอที่จะปรับโครงสร้างของฟิลิปปินส์ภาคใต้เสียใหม่ โดยจะให้มีการปกครองเป็นอิสระจากรัฐบาลกลาง เพื่อเป็นการเอาใจแนวร่วมปลดปล่อยแห่งชาติโมโรมิให้ก่อวินาศกรรมมากขึ้น แต่โดยความ

⁸ De Los Santos, *op.cit.*, p. 212.

⁹ George, *op.cit.*, pp. 117-230.

¹⁰ Republic of the Philippines, Dept. of Foreign Affairs, **The Southwestern Philippines Question** (Manila : Dept. of Foreign Affairs, 1977), pp. 48-50.

เป็นจริงแล้วแม้มาร์กอสได้ประกาศโครงการต่าง ๆ มากมาย ดังกล่าวแล้วข้างต้น แต่การปฏิบัติการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่แท้จริงมีค่อนข้างน้อย เพราะรัฐบาลมิได้กระทำอย่างจริงจังจึงทำให้ขบวนการนี้ปฏิบัติการรุกรานรัฐบาลมากขึ้น เพราะรัฐบาลไม่มีความจริงใจ รัฐบาลไม่สามารถที่จะทำให้พวกนี้ยอมจำนนได้ และไม่สามารถที่จะทำให้พวกนี้ตัดขาดออกจากกลุ่มมุสลิมนานาชาติที่ให้ความช่วยเหลืออยู่ เพราะพวกนี้มีอุดมการณ์เป็นของตัวเองที่เหนียวแน่นมาก

ในช่วงปีค.ศ.1976-1979 ได้มีการพบปะกันระหว่างตัวแทนของรัฐบาล และตัวแทนของที่ประชุมอิสลามระหว่างประเทศ โดยนางอิมเลดา มาร์กอส ได้ไปที่เมืองตริโปลีในเดือนพฤศจิกายน ค.ศ.1976 เพื่อเจรจาและตกลงกันในระหว่างสามฝ่ายคือ รัฐบาลฟิลิปปินส์ ที่ประชุมอิสลามระหว่างประเทศ และขบวนการแบ่งแยกดินแดนภาคใต้ การเจรจาได้ตกลงกันที่จะหยุดยิง ส่วนข้อเสนอที่จะให้ภาคใต้เป็นรัฐอิสระนั้นยังอยู่ในระหว่างดำเนินการ โดยทั้งสามฝ่ายตกลงกันว่าจะให้เป็นรัฐอิสระแก่ 13 จังหวัดภาคใต้ และจะเสนอเป็นกฎหมายในศาลมุสลิม ในสภาแห่งชาติในคณะกรรมการบริหาร และรัฐบาลกลาง และให้มีการเก็บภาษีแร่ธาตุของรัฐนี้ตามสัดส่วนของประเทศ รัฐบาลกลางจะควบคุมนโยบายต่างประเทศและป้องกันประเทศ ส่วนบทบาทของแนวร่วมปลดปล่อยแห่งชาติโมโร ในกองกำลังของฟิลิปปินส์รวมทั้งโครงสร้างและนโยบายของการจัดตั้งเป็นรัฐอิสระจะมีการถกเถียงกันในรายละเอียดต่อไป¹¹ แนวร่วมปลดปล่อยแห่งชาติโมโรรู้สึกพอใจในข้อเสนอดังกล่าว แต่ก็ยังยืนยันที่จะรวม 21 จังหวัดภาคใต้ (รวมจังหวัดทั้งหมดของเกาะมินดาเนา ปาลาวัน บาซัน และซูลู) แทนที่จะเป็น 13 จังหวัดตามที่รัฐบาลเสนอ แต่อย่างไรก็ตามมาร์กอสได้เจรจาขอหยั่งเสียงประชามติในภาคใต้ทั้งหมด ปรากฏว่าการหยั่งเสียงถูกเลื่อนออกไปหลายครั้ง ซึ่งสร้างความไม่พอใจกับแนวร่วมปลดปล่อยแห่งชาติโมโรมาก ในขณะเดียวกันที่ประชุมอิสลามระหว่างประเทศที่เมืองตริโปลียังมีมติไม่ให้ตกลงกับข้อเสนอของมาร์กอส ทำให้มาร์กอสต้องส่งนางอิมเลดา มาร์กอสไปเจรจาอีกครั้งในวันที่ 18-19 เดือนมีนาคม ค.ศ.1977 และได้ประกาศยืนยันว่าจะให้จังหวัด 13 จังหวัดเป็นอิสระและแต่งตั้งให้ นูร์ มิซวรี ประธานคณะกรรมการกลางของแนวร่วมปลดปล่อยแห่งชาติโมโร เป็นหัวหน้าควบคุมจังหวัดเหล่านี้ โดยมีคณะกรรมการร่วมด้วย 15 คน ผู้ว่าราชการจังหวัด 13 จังหวัด และผู้ดูแลภาคคือ ซิเมออน ดาคุมานอง (Simeon Datumanong) ซึ่งเป็นคนของรัฐบาลร่วมด้วย¹² ปรากฏว่าสมาชิกของแนวร่วมปลดปล่อยแห่งชาติโมโรไม่สนใจต่อประกาศนี้ หลังจากนั้นมาร์กอสก็ได้หยั่งเสียงประชาชนตามคำถามที่รัฐบาลตั้งขึ้นมา แต่ได้ตัดคำถามที่ฝ่ายแนวร่วมปลดปล่อยแห่งชาติโมโรเสนอที่เกี่ยวกับเขตแดน การหยั่งเสียงครั้งนี้ปรากฏว่าประชาชนส่วนใหญ่ไม่ยอมแยกออกจาก

¹¹ Ibid., pp. 76-82.

¹² Ibid., pp. 95-98.

รัฐบาล ซึ่งสร้างความไม่พอใจให้กับแนวร่วมปลดปล่อยแห่งชาติโมโรเป็นอันมาก เพราะคำถามที่รัฐบาลถามเป็นคำถามที่โน้มเอียงไปในทางเข้าข้างรัฐบาลเสียมากกว่า

ในปี ค.ศ. 1980-1981 เป็นปีที่มาร์กอสประกาศยกเลิกกฎอัยการศึกและดำริที่จะให้มีการเลือกตั้ง ในการนี้มาร์กอสได้ปรับโครงสร้างของรัฐบาลเสียใหม่คือ ส่วนแรกแบ่งการบริหารรัฐบาลเป็น ระดับภาค จังหวัด และท้องถิ่น โดยผู้บริหารทั้งสามระดับจะจัดให้มีการเลือกตั้งกัน ส่วนที่สอง ปรับปรุงกองทัพของฟิลิปปินส์โดยให้มีกำลังมากขึ้น ส่วนที่สามพยายามดึงบุคคลที่ไม่เห็นด้วยกับการรวมกลุ่มของแนวร่วมปลดปล่อยแห่งชาติโมโร หรือผู้ที่มีความคิดแตกแยกกับกลุ่มนี้มาเข้ากับฝ่ายรัฐบาลและดำเนินการยุยงส่งเสริมสมาชิกในกลุ่มให้แตกแยกกัน

สำหรับในโครงสร้างของรัฐบาลที่เกี่ยวกับมุสลิมนี้ กำหนดไว้ว่าตัวแทนของภาคที่อยู่เมือง โคตาบาโต และซัมบวงกา จะเป็นตัวแทนระดับภาคไปที่สภาแห่งชาติเมืองละ 1 คน คณะกรรมการบริหารเมืองละ 1 คน และกรรมการเหล่านี้จะเป็นผู้ฝึกการเป็นผู้นำแก่ชาวมุสลิมในท้องถิ่นนี้ด้วย¹³

ในระยะแรกการดำเนินการค่อนข้างจะเป็นไปด้วยดี แต่ก็ยังมีเขตที่ไม่เห็นด้วยกับรัฐบาลได้แก่ ภาคที่ 9 ซึ่งผู้นำภาคต่อต้านพรรคขบวนการสังคมนิยมของรัฐบาลชื่อ ซีซาร์ คลิมาโค (Cesar Climaco) ซึ่งอยู่ในเมืองซัมบวงกา ไม่เห็นด้วยกับการที่รัฐบาลจะต้องใช้จ่ายไปเกี่ยวกับการเลือกตั้ง แทนที่จะนำเงินนั้นมาพัฒนาภาคให้ดีขึ้น นอกจากนี้ในภาค 12 ก็ต้องการให้มาร์กอสเลือกผู้แทนที่เป็นสมาชิกของแนวร่วมปลดปล่อยแห่งชาติโมโรเข้าไปในสภา จากการแข็งข้อของผู้นำทั้ง 2 ภาคนี้เอง ทำให้มาร์กอสต้องเพิ่มกองกำลังทหารของรัฐบาลในเขตนี้มากขึ้น ซึ่งสร้างความไม่พอใจให้กับฝ่ายมุสลิมเป็นอันมาก ในบรรดาผู้ต่อต้านก็ยังมีชาวมุสลิมที่ซื่อสัตย์ต่อมาร์กอสอยู่ เพราะพวกนี้ยึดถือ ระบบอุปถัมภ์ ซึ่งมีอยู่ในสังคมฟิลิปปินส์และถือปฏิบัติเป็นประเพณีเป็นเวลานานมุสลิมจึงแตกแยกออกเป็น 2 พวกในขณะนี้ คือพวกที่เข้ากับแนวร่วมปลดปล่อยแห่งชาติโมโร และพวกมาร์กอส และในขณะเดียวกันก็มีการแตกแยกภายในกลุ่มของแนวร่วมปลดปล่อยแห่งชาติโมโรอีกด้วย¹⁴

เป็นที่น่าสังเกตว่าทำไมขบวนการนี้กระทำการไม่สำเร็จทั้ง ๆ ที่ได้รับการสนับสนุนจากต่างชาติมากมาย สาเหตุประการสำคัญเกิดจากความแตกแยกของแนวร่วมปลดปล่อยแห่งชาติโมโรเอง ซึ่งแตกแยกออกเป็นหลายกลุ่มแต่ละกลุ่มก็มีอุดมการณ์ที่แตกต่างกันออกไปทำให้การรวมตัวไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร โดยเฉพาะในต้นทศวรรษที่ 1970 ในช่วงนี้ได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการกลางของแนวร่วมปลดปล่อยแห่งชาติโมโรขึ้นที่ลิเบีย ภายใต้การอุปถัมภ์ของ

¹³ Ibid., p.85.

¹⁴ Bulletin Today, April 11, 1979, p.1.

กัศคาฟี ในบรรดาผู้นำเหล่านี้มี นูร์ มิซวรี ผู้นำขบวนการในฟิลิปปินส์ร่วมอยู่ด้วยซึ่งสร้างความไม่พอใจให้กับฮาซิม ซาลามัต (Hashim Salamat) ที่ต้องการจะเป็นใหญ่แทน นูร์ มิซวรี ฉะนั้นในปี ค.ศ. 1977 ฮาซิม ซาลามัต ได้หาฐานสนับสนุนตัวเองได้ที่ไคโร และในขณะนั้นเขาเป็นประธานของคณะกรรมการฝ่ายต่างประเทศของกลุ่มที่มีฐานอยู่ที่ไคโร เขาได้กล่าวหา นูร์ ต่อที่ประชุมอิสลามต่างประเทศว่าเป็นฝ่ายคอมมิวนิสต์และทำการคอร์รัปชัน และเสนอตัวเองเป็นประธานของแนวร่วมปลดปล่อยแห่งชาติโมโรแทน แต่ที่ประชุมไม่ยอมรับ ในปีเดียวกันนี้เองได้มีการแยกกลุ่มมารวมตัวกันระหว่างองค์การปลดปล่อยบังซา โมโร (The Bangsa Moro Liberation Organization – BMLO) ซึ่งมีฐานอยู่ที่เจดดาห์ นำโดยสุลต่าน ฮารูน อัลราชิด ลัคมัน (Sultan Haroun Al-Rashid Lucman) และกลุ่มธุรกิจเอกชนอเมริกัน¹⁵ และในปี ค.ศ. 1977-1978 ได้เกิดความขัดแย้งระหว่างนูร์ มิซวรี และอับดุล คาร์ อาลอนโด¹⁶ ทำให้แนวความคิดแตกแยกเป็น 2 ฝ่าย นูร์ มิซวรี ได้จัดตั้งเจ้าหน้าที่ใหม่ในขบวนการซึ่งอยู่ในคามัสกัส เจดดาห์และเตหราน รวมทั้งได้รับความช่วยเหลือจากกษัตริย์คาลิด (Khalid) จากซาอุดีอาระเบีย และจากโคโมนี ในขณะเดียวกัน ฮาซิม ซาลามัต ก็ได้ไปสร้างพรรคพวกตัวเองที่ปาเกิสถาน แต่ความนิยมตัวเขาในฟิลิปปินส์ภาคใต้ลดลงไปมาก

ในปี ค.ศ. 1980-1981 เบนิกโน อากีโน ได้ไปเยี่ยม นูร์ มิซวรี ในคามัสกัสและเจดดาห์ ในการนี้เขาก็ทำการประนีประนอมระหว่าง นูร์ มิซวรีและลัคมันแต่ไม่สำเร็จ ในปี ค.ศ. 1982 ได้เกิดการแตกแยกกันอีกในแนวร่วมปลดปล่อยแห่งชาติโมโร โดยรองประธานกลุ่มคิมายังไก ปุนคาโต (Dimasankay Pundato) จาการานาได้ตั้งกลุ่มใหม่ ชื่อว่า MNLF-Reformist Group (MNLF-RG) ในเจดดาห์ และได้รวมตัวกับองค์การปลดปล่อยแห่งชาติมังซา โมโร และฮาซิม ซาลามัต จัดตั้งกลุ่มใหม่ขึ้นให้ชื่อว่า Organization MNLF Moro Islamic Liberation Front การแตกแยกครั้งนี้เนื่องมาจากความต้องการที่จะเป็นประธานของแนวร่วมปลดปล่อยแห่งชาติโมโรนั่นเอง ต่อมากลุ่มนี้เลือก ปุนคาโตเป็นประธานของแนวร่วมปลดปล่อยแห่งชาติโมโร แต่ที่ประชุมอิสลามระหว่างประเทศยังคงลงที่จะให้ นูร์ มิซวรี เป็นประธาน จากการแตกแยกครั้งนี้ทำให้สภามุสลิมโลกได้จัดการประชุมกันที่การาจี้ เพื่อหาทางประนีประนอมแต่ไม่ประสบผลสำเร็จ¹⁷ แต่อย่างไรก็ตาม นูร์ มิซวรี ก็ยังเป็นผู้นำขบวนการอยู่ และเป็นผู้ที่ได้รับการยอมรับขบวนการโมโรต่างประเทศด้วย

เป็นที่น่าสังเกตว่าผู้นำของแนวร่วมปลดปล่อยแห่งชาติโมโรหลายคนได้ลาออกจากขบวนการ เนื่องจากไม่เห็นด้วยกับแนวความคิดของ นูร์ มิซวรี ที่เอาใจฝักใฝ่กับพรรค

¹⁵ Gosring, *op. cit.*, p. 239.

¹⁶ ต่อมาได้ยอมแพ้แก่รัฐบาลและเป็นประธานในเขต 12.

¹⁷ Dansalan Quarterly IV, 3(1983) : 178-179.

คอมมิวนิสต์แห่งฟิลิปปินส์ เพื่อให้สองกลุ่มนี้ส่งเสริมการแบ่งแยกดินแดนซึ่งชาวมุสลิมบางส่วนไม่เห็นด้วย

จากการกล่าวมาข้างต้นจะเห็นว่า กองกำลังของมุสลิมแบ่งได้หลายกลุ่มกระจายไปตามเขตต่าง ๆ ลินดี วอชเบิร์น (Lindy Washburn)¹⁸ กล่าวว่าในเขตลานาโมอยู่ 5 กลุ่มด้วยกันคือ

กลุ่มแรก มีผู้นำชื่อ อับดุล คาร์ อาลอนโต เป็นผู้บัญชาการอยู่ทางเหนือของมินดาเนา กลุ่มนี้เป็นส่วนหนึ่งของกองทัพบังซา โมโร (Bangsa Moro Army) ซึ่งเป็นกองกำลังของ MNLF กลุ่มนี้ได้ต่อสู้กับกลุ่มอื่น ๆ และได้รับชัยชนะทั้งหมดทางภาคใต้

กลุ่มที่สอง มีผู้นำชื่อ จาไมล์ ลัคมัน เป็นผู้บัญชาการฝ่ายสนามขององค์การปลดปล่อยบังซา โมโร (BMLO) องค์การนี้เป็นองค์การที่มีสมาชิกเป็นหัวเก่าได้รับการสนับสนุนจากชาอุดูอาร์เบีย และได้มาเข้ากับแนวร่วมปลดปล่อยแห่งชาติโมโร

กลุ่มที่สาม นำโดย แจ็ค คิมัส เป็นนักปฏิรูปอุดมการณ์ของแนวร่วมปลดปล่อยแห่งชาติ และเป็นรองประธานของแนวร่วมคณะกรรมการกลาง

กลุ่มที่สี่ เรียกว่า กลุ่มอาลิม (Alim's Group) ซึ่งเกี่ยวข้องกับแนวร่วมปลดปล่อยแห่งชาติโมโร นำโดยครูสอนศาสนาจากตะวันออกกลางชื่อ ฮาซิม ซาลามัต

กลุ่มที่ห้า เป็นแนวผู้นำก่อวินาศกรรมปฏิบัติการลักพาเรียกค่าไถ่ซึ่งมี ลอยด์ แวน มิเตอร์ เป็นหัวหน้า กลุ่มนี้ทำงานร่วมกับแนวร่วมปลดปล่อยแห่งชาติโมโร แจ็ค คิมัส และจาไมล์ ลัคมัน

นอกจากพวกมุสลิมที่รวมกลุ่มกันกับขบวนการต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้นแล้ว ยังมีพวกมุสลิมที่รวมกับกลุ่มโปรเตสแตนต์ คาทอลิก และแนวร่วมประชาธิปไตยแห่งชาติซึ่งสังกัดพรรคคอมมิวนิสต์ กลุ่มที่ร่วมกับแนวร่วมประชาธิปไตยแห่งชาตินี้ได้ออกหนังสือพิมพ์ชื่อ “Moro” และจุลสารชื่อ Two Hills of the Same Land และกลุ่มนี้ยังได้ต่อต้านการปฏิบัติการของแนวร่วมปลดปล่อยแห่งชาติโมโร ซึ่งสนับสนุนโดยคริโปตี กลุ่มนี้จะมีนักศึกษาต่างชาติหัวรุนแรงรวมอยู่ด้วย

นอกจากเขตลานาดังกล่าวแล้ว ยังมีกลุ่มต่าง ๆ ในเขตโคตาบาโต ซึ่งรวมกันเป็นคณะกรรมการให้ชื่อว่า Catabato Revolutionary Committee ซึ่งอยู่ภายใต้เครือข่ายของแนวร่วมปลดปล่อยแห่งชาติโมโร มีผู้บัญชาการที่สำคัญคือ ฮาซิม ซาลามัต, อาลี โมรัด (Ali Morad) และอิบราฮิม เซมา (Ibrahim Sema)¹⁹

¹⁸ Lindy Washburn, “Muslim Resistance With or Without Elite”, *Southeast Asia Chronicle* (October 1980) : 18-24.

¹⁹ Ibid..

ถึงแม้จะมีการแบ่งแยกกันก็ตาม แต่ศูนย์การปฏิบัติการของขบวนการนั้นยังรวมอยู่ที่เมืองซัมบวงกา (Zamboanga) บาซิดัน (Basilan) ซูลู (Sulu) และตาวิ ตาวิ (Tawi Tawi) และมีการออกข่าวร่วมกันชื่อ Bangsa Moro News

จากการกล่าวถึงกลุ่มต่าง ๆ ดังกล่าวแล้วจะเห็นว่า ขบวนการแบ่งแยกดินแดนภาคใต้ยังมีความขัดแย้งกันอยู่แบ่งเป็นฝ่ายต่าง ๆ ที่มีอุดมการณ์ต่างกัน บางพวกก็ได้รับการสนับสนุนจากชาอุดูอิระเวีย บางพวกก็ได้รับการสนับสนุนจากพรรคคอมมิวนิสต์ ทำให้การรวมตัวกันต่อต้านรัฐบาลมาร์กอสเป็นไปได้ยาก แต่ถึงอย่างไรก็ตามพวกที่ปฏิบัติการก่อนข้างจะได้ผลได้แก่ แนวร่วมปลดปล่อยแห่งชาติโมโร ซึ่งได้รับการบัญชาการจากการประชุมอิสลามระหว่างประเทศและตรีโปลี และมี นูร์ เป็นหัวหน้า

ทางฝ่ายรัฐบาลมาร์กอสในขณะนั้น (1980 - 1981) ยังไม่สามารถประนีประนอมได้ เพราะโครงการที่รัฐบาลประกาศว่าจะฟื้นฟูและพัฒนาภาคใต้ก็เป็นเพียงประกาศออกมาแต่ยังไม่ปฏิบัติการอย่างจริงจัง²⁰ ทำให้แนวร่วมปลดปล่อยแห่งชาติโมโรเสื่อมความศรัทธาในรัฐบาลและตัวมาร์กอส รวมทั้งข้อเสนอในการแบ่งแยกดินแดนในช่วงนี้ของรัฐบาลก็ยังเพิกเฉยอยู่ จึงเป็นที่คาดคะเนในช่วงนั้นว่าหากมีการระส่ำระสายเกิดขึ้นในรัฐบาล กลุ่มนี้อาจจะฉวยโอกาสร่วมกับกลุ่มอื่น ๆ เพื่อเรียกร้องผลประโยชน์ขึ้นมาได้

สรุปแล้วเมื่อพิจารณาความต้องการของทั้งฝ่ายรัฐบาลและแนวร่วมปลดปล่อยแห่งชาติโมโรแล้ว จะเห็นดังนี้

1. ฝ่ายรัฐบาลยังไม่เต็มใจที่จะให้อิสระภาพแก่จังหวัดทางภาคใต้ เพราะเท่ากับมาร์กอสสูญเสียการควบคุมทางภาคใต้ไปซึ่งจะเป็นอันตรายต่อรัฐบาลต่อไปเนื่องจากมาร์กอสไม่แน่ใจว่าเมื่อให้เมืองเหล่านี้เป็นอิสระแล้ว แนวร่วมนี้จะไม่ก่อความวุ่นวายอีก

2. มาร์กอสไม่ต้องการสูญเสียทรัพยากรธรรมชาติซึ่งรัฐบาลควบคุมอยู่ทางภาคใต้ไป เพราะรัฐบาลเก็บภาษีจากจังหวัดเหล่านี้ได้มากกว่าจังหวัดทางภาคอื่น ๆ ของประเทศ

3. มาร์กอสไม่แน่ใจว่าผู้นำในขบวนการจะมาเป็นใหญ่หรือมีอำนาจในฟิลิปปินส์แข่งขันกับเขาในขณะนั้น

ส่วนแนวร่วมปลดปล่อยแห่งชาติโมโรเองนั้น ก็มีเหตุผลของตัวเองดังนี้

1. พวกเขาไม่ต้องการให้มาร์กอสปกครอง เพราะเขาไม่ศรัทธาในการปกครองของมาร์กอสที่ใช้อำนาจเกินขอบเขต

²⁰ โครงการนี้มีชื่อว่า Southern Philippines Development Authority-SPDA นำโดย อีเมลดา มาร์กอส

2. พวกเขาต้องการแยกจังหวัดทางภาคใต้ออกมาเพื่อจะได้เก็บภาษีเป็นของตัวเอง ซึ่งไม่ต้องส่งให้รัฐบาลกลาง ภาษีดังกล่าวจะนำความเจริญให้ภาคใต้ได้มากกว่าที่จะอยู่กับรัฐบาล

3. พวกเขาจะต้องมีการติดต่อและเชื้อฟุ้งรัฐบาลอิสลามระหว่างประเทศอยู่มากกว่าที่จะเชื้อฟุ้งรัฐบาลมาร์กอส เพราะเขาได้ผลประโยชน์จากต่างชาติมากกว่า และพร้อมที่จะบีบบาร์กอสเรื่องน้ำมันได้ทุกเมื่อ

ถ้าจะดูแผนการของมาร์กอสต่อแนวร่วมปลดปล่อยแห่งชาติโมโร เท่าที่ผ่านมาแล้ว อาจพิจารณาได้เป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. มาร์กอสดำเนินการพัฒนาภาคใต้โดยมีกรรมการรับผิดชอบ คือ คณะกรรมาธิการการบูรณาการแห่งชาติ (Commission on National Integration – CNI) และ คณะกรรมาธิการพัฒนาภาคใต้ (Southern Philippines Development Authority – SPDA) เพื่อเป็นการเอาใจทางภาคใต้มิให้ก่อความวุ่นวาย รวมทั้งให้เงินกู้สนับสนุนแก่ทางภาคใต้ แต่ก็ไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร เพราะรัฐบาลมิได้ทำอย่างจริงจัง

2. ในขณะที่มาร์กอสส่งเสริมแนวร่วมปลดปล่อยแห่งชาติโมโรนี้ เขาก็ปฏิเสธการรวมตัวของการตั้งถิ่นฐานของชนชาติโมโร ซึ่งเป็นเผ่าของมุสลิมทางภาคใต้โดยพยายามหาจุดอ่อนของการแตกแยกของเผ่าพันธุ์หลายเผ่าในฟิลิปปินส์และความขัดแย้งของพวกมุสลิมชั้นหัวหน้า โจมตีแนวร่วมนี้ ในปี ค.ศ. 1974 ในที่ประชุมรัฐมนตรีต่างประเทศของอิสลามได้พยายามประนีประนอมระหว่างรัฐบาลกับแนวร่วมปลดปล่อยแห่งชาติโมโร มาร์กอสก็ได้พยายามเจรจาด้วย แต่ในขณะเดียวกันเขาก็ได้ปฏิเสธข้อตกลงที่การประชุมอิสลามได้ขอร้องเกี่ยวกับการรวมจังหวัดต่าง ๆ ทางภาคใต้ นอกจากนี้ยังได้เลือกชาวมุสลิมที่เป็นพวกรัฐบาลเข้าไปแทรกแซงในแนวร่วมปลดปล่อยแห่งชาติโมโร และพยายามชักจูงบุคคลชั้นหัวหน้าให้เปลี่ยนแปลงความตั้งใจ โดยให้ทรัพย์สินเงินทอง และตำแหน่งหน้าที่การงานแก่ผู้กระทำการ แต่ก็ไม่เป็นผลสำเร็จเท่าที่ควร

3. ภายใต้อิทธิพลของการประชุมอิสลามระหว่างประเทศ มาร์กอสก็ได้เจรจากับแนวร่วมปลดปล่อยแห่งชาติโมโร โดยทางฝ่ายแนวร่วมฯ ได้เสนอให้มาร์กอสยุติการแทรกแซงและใช้บริวารก่อความวุ่นทางภาคใต้ รวมทั้งให้แยกทางภาคใต้ออกจากครอบครองของรัฐบาลโดยเร็ว ความกลัวที่ว่าที่ประชุมอิสลามระหว่างประเทศจะระงับการส่งน้ำมันมาฟิลิปปินส์ในปี ค.ศ. 1975 มาร์กอสก็ได้เจรจากับแนวร่วมปลดปล่อยแห่งชาติโมโรอีกครั้งเพื่อชะลอการต่อต้าน แต่การเจรจาก็ยังไม่ยุติจนกระทั่งปี ค.ศ. 1976 นางอีเมลด้า มาร์กอส ได้ไปลิเบียเพื่อเจรจากับการหยุดยิงจากข้อตกลง “คิริโปลี” ตกลงให้มุสลิมจัดการปกครองตัวเองใน 13 จังหวัดภาคใต้ในมินดาเนา ซูลู และบะลาวัน โดยจะออกกฎหมายเกี่ยวกับอำนาจและการบริหารของรัฐที่รวมใหม่นี้ แต่รัฐบาลกลางจะต้องเข้าร่วมด้วย ปรากฏว่าข้อเสนอนี้ได้ถูกปฏิเสธในปี ค.ศ. 1977 จากการประชุมอิสลาม

ระหว่างประเทศ เพราะมาร์กอสไม่ได้ตั้งใจจริงที่จะให้จังหวัดภาคใต้ทั้งหมดปกครองตัวเอง แต่จะให้ปกครองตนเองในเขตที่มีชาวมุสลิมมากเท่านั้น แต่อย่างไรก็ตามมาร์กอสก็ได้ทำการสำรวจประชามติประชาชนทางภาคใต้ว่ายินดีจะแยกออกจากรัฐบาลหรือไม่ ปรากฏว่าประชาชนส่วนใหญ่ไม่ยอมแยกออกจากรัฐบาล เป็นที่วิพากษ์วิจารณ์กันในกลุ่มประชาชนว่ามาร์กอสใช้วิธีการหยั่งเสียงประชามติเป็นเครื่องมือ โดยพยายามให้เงินและทรัพย์สินเงินทองแก่ผู้ปกครองท้องถิ่น ระดมหาเสียงให้เข้าข้างรัฐบาล

4. มาร์กอสได้ใช้วิธีการให้ทหารรัฐบาลไปสู้รบกับทหารของฝ่ายมุสลิมเป็นการปราบปราม ซึ่งเป็นการทำลายภาพพจน์ของรัฐบาลเป็นอย่างยิ่ง²¹ แต่ในปี ค.ศ. 1981 นโยบายของรัฐบาลได้เริ่มเปลี่ยนแปลงให้มีการปราบปรามน้อยลง ทั้งนี้เพราะมาร์กอสต้องการเสียงสนับสนุนในการเลือกตั้งประธานาธิบดีในแถบนี้มาก

แม้มาร์กอสจะใช้วิธีการดังกล่าวแล้วข้างต้นเพื่อมิให้มุสลิมทางภาคใต้แยกตัวออกไปก็ตาม ก็ยังไม่ประสบผลสำเร็จ เพราะมาร์กอสมิได้มีความตั้งใจจริงที่จะให้แยกออกไป แต่ได้กระทำการต่าง ๆ เสมือนจะให้ภาคใต้ปกครองตัวเองเพื่อเอาใจมิให้ประชาชนแถบนี้เอาใจออกห่างรัฐบาลเท่านั้น แต่ในขณะเดียวกันก็ใช้วิธีปราบปรามด้วยทหาร ทำให้แนวร่วมปลดปล่อยแห่งชาติโมโรไม่ยอมรับข้อเสนอของรัฐบาล เพราะไม่แน่ใจว่ามาร์กอสจะกระทำตามที่สัญญาไว้จริง ด้วยเหตุนี้แนวร่วมปลดปล่อยแห่งชาติโมโรยังคงปฏิบัติการรุกรานในสมัยมาร์กอส

ถ้าจะดูแนวความคิดของมาร์กอสในแง่ที่ไม่อยากให้รัฐทางใต้แยกออกไปแล้ว ก็เป็นความคิดที่น่าจะเหมาะสม เพราะสะดวกต่อการปกครองของประเทศ รวมทั้งไม่ต้องเสียอธิปไตยในส่วนนี้ไป อีกประการหนึ่งเขาคำนึงถึงผลประโยชน์ของชาวคริสเตียนที่มีชาวมุสลิมในภาคใต้ด้วย แต่วิธีการของเขาค่อนข้างจะรุนแรงในแง่ที่ใช้กำลังทหารปราบปราม อีกทั้งเขาไม่ตั้งใจจริงในการพัฒนา จึงสร้างความไม่พอใจกับแนวร่วมปลดปล่อยแห่งชาติโมโรมาก

มาในรัฐบาลอากิโน (1986-1992) ได้ทำการเจรจากับกลุ่มแบ่งแยกดินแดนเหล่านี้เพื่อให้จังหวัดที่มีชาวมุสลิมมาก ให้เป็นเขตปกครองตนเอง (Autonomous Regions of Muslim Mindanao - ARMM) โดยกำหนดให้หยั่งเสียงประชามติประชาชน 4 จังหวัดภาคใต้ที่ห่างไกลความเจริญ ในปี 1996 ซึ่งเป็นสมัยของประธานาธิบดีฟิเดล รามอส (1992-1998)²² ผลปรากฏว่าประชาชนในจังหวัด ลานา เดล ซูร์ (Lana Del Sur) มากินดาเนา (Maguindanao) ซูลู (Sulu) ตาวิ-ตาวิ (Tawi-Tawi) ให้เป็นเขตปกครองตนเอง แต่อยู่ภายใต้การกำกับของรัฐบาล จากนั้นได้มีการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดทั้ง 4 จังหวัด ปรากฏว่า นูร์ มิซุฮารี ได้เป็นผู้ว่าราชการจังหวัดทั้ง 4

²¹ Dansalan Quarterly IV, 2(1983) : 117.

²² ตาม Republic Act No. 6734 วันที่ 1 สิงหาคม 1989

จังหวัดนี้ จากนั้นรามอสได้ดำเนินการพัฒนาจังหวัดภาคใต้ทั้งหมด ซึ่งรวมทั้ง 4 จังหวัดนี้ด้วย โดยร่วมมือกับบรูไน อินโดนีเซียและมาเลเซีย พัฒนาให้เป็นเขตสามเหลี่ยมเศรษฐกิจร่วมกัน 4 ประเทศ คือ บรูไน อินโดนีเซีย มาเลเซีย และฟิลิปปินส์ (Brunei – Indonesia – Malaysia – Philippines – BIMP-EAGA) หรือ East Asian Growth Area) เขตเศรษฐกิจนี้เจริญรุ่งเรืองมากในสมัยรามอสโดยความร่วมมือกับผู้ว่าคนใหม่ คือ นูร์ มิซวรี แต่กลุ่ม MILF ไม่เห็นด้วยกับกลุ่ม MNLF ที่เข้าไปร่วมกับรัฐบาล เนื่องจากกลุ่ม MILF ต้องการแยกจังหวัดภาคใต้ให้เป็นอิสระตัดขาดจากรัฐบาล (Independence) แต่กลุ่ม MILF ก็ได้มีการเจรจาประนีประนอมกับรัฐบาลในสมัยประธานาธิบดีอาร์โรโย โดยมีประเทศมาเลเซีย ซึ่งเป็นประธานกลุ่ม OIC (Organization of Islamic Conference) เป็นตัวกลางในการเจรจาและมีสมาชิกของกลุ่มนี้เข้ามาสังเกตการณ์ด้วยการประชุมรอบสุดท้ายจะมีขึ้นในวันที่ 4 เมษายน 2548 ที่เมืองโคตาบาโต มินดาเนา เพื่อหวังว่าหากเจรจากันได้รัฐบาลฟิลิปปินส์ก็จะใช้กลุ่มนี้ช่วยเจรจากับกลุ่มอานูไชยาฟให้ลดการปฏิบัติการลงได้ แต่ปัญหาของฟิลิปปินส์คงจะแก้ไม่ได้ง่ายนักเนื่องจากแนวคิดของกลุ่มอานูไชยาฟใช้ความรุนแรงมากกว่าประนีประนอม และพฤติกรรมเช่นนี้รัฐบาลฟิลิปปินส์ถือว่าเป็นกลุ่มก่อการร้าย

ภูมิรัฐศาสตร์ของประเทศที่ก่อให้เกิดความรุนแรงในภาคใต้ของฟิลิปปินส์

ก่อนที่จะกล่าวถึงกลุ่มอานูไชยาฟ พื้นฐานทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมก็เป็นส่วนสำคัญที่ทำให้กลุ่มอานูไชยาฟเคลื่อนไหวและบั่นทอนเสถียรภาพของรัฐบาลทุกสมัย

ฟิลิปปินส์เป็นจุดยุทธศาสตร์ที่สำคัญในเอเชียแปซิฟิก ภูมิประเทศประกอบไปด้วยหมู่เกาะใหญ่ 3 หมู่เกาะคือ หมู่เกาะลูซอน หมู่เกาะวิซายาส์ และหมู่เกาะมินดาเนา ภูมิอากาศมีทั้งฤดูร้อน ฤดูฝน และฤดูหนาว มีภูเขาไฟหลายลูกที่เตรียมพร้อมจะระเบิดอยู่ตลอดเวลา มีพายุได้พัดตลอดทั้งปี จึงเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนา จากการแบ่งหมู่เกาะเป็น 3 หมู่เกาะใหญ่ ๆ นี้เองทำให้ประชากรมีภาษา วัฒนธรรมแตกต่างกันไปด้วย ภาษาอังกฤษเป็นภาษาใช้กันในราชการและการสื่อสาร ส่วนภาษาฟิลิปปินส์ (เดิมเรียกภาษาตากาล็อกซึ่งมีภาษาสเปนผสมอยู่ประมาณ 6000 คำ) เป็นภาษาพูดกันทั่วไป

นอกจากนี้ฟิลิปปินส์ยังประกอบไปด้วยชาติพันธุ์ต่าง ๆ ตามที่อยู่อาศัยและการอพยพเข้ามาของชาติพันธุ์เหล่านั้น ซึ่งได้แก่ กลุ่มชาวคริสเตียนที่อยู่ในที่ราบต่ำ ชาวจีนที่เข้ามาทำการค้าขายในช่วงที่สเปนเข้าครอบครอง ชาวมุสลิมที่อยู่ปะปนกับชาวคริสเตียนในหมู่เกาะมินดาเนา ซึ่งได้เข้ามาตั้งรกรากก่อนที่ฟิลิปปินส์จะตกเป็นเมืองขึ้นของสเปน ชนเผ่าต่าง ๆ ในภาคใต้ที่และเผ่าชาวเขาเผ่าต่าง ๆ ที่อยู่ในที่ราบสูงของเกาะลูซอน ซึ่งล้วนแล้วแต่มีวัฒนธรรมของตัวเอง

แต่ด้วยเหตุที่ทั้งชาวสเปนและอเมริกันเข้ามายึดหมู่เกาะฟิลิปปินส์นี้เอง ทำให้ประเทศนี้มีวัฒนธรรมที่ผสมผสานกันระหว่างวัฒนธรรมสเปนซึ่งเป็นยุโรปและวัฒนธรรมอเมริกัน แต่ทั้ง 2 วัฒนธรรมนี้ก็ไม่สามารถจะเข้าไปผสมผสานกลมกลืนกับวัฒนธรรมมุสลิมในเกาะมินดาเนาได้ เนื่องจากวัฒนธรรมมุสลิมเป็นวัฒนธรรมที่แข็งแกร่งหนึ่ง และอีกประการหนึ่ง ประเทศที่เข้ามาครอบครองมิได้เหยียดชาวมุสลิมโดยเฉพาะจังหวัดและเมืองที่อยู่ในเขตห่างไกลเท่าที่ควร ด้วยเหตุนี้ทำให้กลุ่มมุสลิมหัวรุนแรงก่อกวนรัฐบาลและเรียกร้องให้มีการแบ่งแยกดินแดนบ้าง ก่อกวนโดยการลักพาตัวเรียกค่าไถ่บ้าง

ด้วยเหตุที่ในเกาะมินดาเนามีกลุ่มหมู่เกาะเล็กๆ เช่น ซูลูและบาซัน ทำให้กลุ่มหัวรุนแรงสามารถหลบซ่อนและซ่อนสมออาวุธได้ และด้วยเหตุที่มีอาณาเขตติดต่อกับมาเลเซียและอินโดนีเซีย จึงทำให้การหลบหนีเป็นไปได้โดยง่ายเช่นกัน

นอกจากสาเหตุดังกล่าวข้างต้นแล้ว ความเจริญทางเศรษฐกิจเข้าไปไม่ถึงในจังหวัดที่ห่างไกลความเจริญ เช่น ลานาโอ เดอร์ ซู (Lanao del Sur) มากินดานา (Maguindanao) ตาวิ-ตาวิ (Tawi – Tawi) และซูลู (Sulu) ทำให้กลุ่มหัวรุนแรงดังกล่าวข้างต้นเกิดความคับแค้นใจสะสมมาตั้งแต่สเปนและอเมริกันเข้าครอบครอง จึงคิดจะแยกตัวเป็นเอกราช แต่อย่างไรก็ตามรัฐบาลทุกยุคทุกสมัยต่างก็พยายามพัฒนาถิ่นกันดารเหล่านี้โดยหยังเลียงประชาคมติและยกให้เป็นเขตปกครองตนเอง (Autonomous Region of Muslim Mindanao – ARMM) ณ ปัจจุบัน²³

ความหมายและแนวคิดของกลุ่มอาบูไซยาฟ

ดังได้กล่าวมาแล้วข้างต้น กลุ่มอาบูไซยาฟมีรากเหง้าความเจ็บช้ำน้ำใจจากการครอบครองของอาณานิคมและแยกออกมาจากกลุ่ม MNLF และ MILF กลุ่มนี้เป็นกลุ่มหัวรุนแรงที่ไม่เห็นด้วยกับ 2 กลุ่มข้างต้นที่เจรจาต่อรองกับรัฐบาล

คำว่าอาบูไซยาฟ หมายถึง ผู้ถือดาบ (Bearer of Sword) ในภาษาอาราบิก ซึ่งมีพฤติกรรมฆ่าตัดหัว ลักพาตัวเรียกค่าไถ่ กระทำตัวเป็นโจรสลัด²⁴ กลุ่มนี้จึงเป็นกลุ่มที่ผิดกฎหมาย ถ้าอาวุธสงครามและฟอกเงินเพื่อนำเงินที่ได้มาทำกิจกรรมต่าง ๆ ดังกล่าว²⁵ กลุ่มอาบูไซยาฟได้รวมกลุ่มกันขึ้นในกลางทศวรรษที่ 1990 โดยมีความเกี่ยวพันกับกลุ่ม al-Queda ของ Osama bin Laden อาบูไซยาฟปฏิบัติการอยู่ที่เกาะโฮโล (Jolo) บาซัน (Basilan) และซูลู (Zulu) ซึ่งเป็นจังหวัดที่ยากจนในเกาะมินดาเนา ผู้ก่อตั้งคือ abdurajik Abubakar Janjalani ซึ่งได้ศึกษาเล่าเรียนจาก

²³ มากินดานา, ลานาโอ เดอร์ ซู, ตาวิ – ตาวิ, บาซัน, ซูลู, มาราวี

²⁴ Graham H. Turbiville, "Bearer of the Sword," *Military Review* (March – April 2002) :38.

²⁵ *The Manila Times*, 21 April 2004, p.1.

ตะวันออกกลาง ต่อมาได้ถูกทหารฟิลิปปินส์สังหารเสียชีวิตในปี 1998 ผู้นำต่อมาคือ Khadafi Abdubaker Janjalani ซึ่งเป็นน้องชายมีชื่อเรียกกันในหมู่อาบูไซยาฟว่า Abu Moktar ผู้นี้เองที่ลักพาตัวมิชชันนารี 2 สามีภรรยาบุตรธิดา Burnham พร้อมคนอื่น ๆ จากที่พักชายทะเล Don Palmas Resort ในวันที่ 31 ค.ศ. 2001

แนวคิดของกลุ่มนี้ก็คือ ไม่เห็นด้วยกับกลุ่ม MNLF และ MILF ที่เจรจาค่อรองกับรัฐบาลดังกล่าวแล้วข้างต้น พวกเขาต้องการให้ทั้ง 15 จังหวัดและ 141 เมืองใหญ่ (Cities) ในภาคใต้เป็นรัฐมุสลิมโดยเร็ว แต่เนื่องจากในภาคใต้มุสลิมอยู่เพียงร้อยละ 5 รัฐบาลต้องกระทำการอย่างรอบคอบและต้องใช้เวลาในการหยังเสียงประสามติ ทำให้กลุ่มนี้ไม่พอใจจึงได้ต่อต้านรัฐบาลอย่างรุนแรง และยังมีพฤติกรรมอันโหดเหี้ยมต่อประชาชนธรรมดา โดยเฉพาะพวกมิชชันนารีและพวกนิยมนะวันตก ที่เป็นเช่นนี้เพราะชาวตะวันตก (สเปนและอเมริกัน) นั้นเองที่สร้างความไม่เท่าเทียมระหว่างมุสลิมกับคริสเตียน ในอดีตที่ส่งชาวคริสเตียนจากเกาะลูซอนมาแย่งที่ทำกินของชาวมุสลิมที่ตั้งรกรากในมินดาเนาอยู่ก่อนแล้ว พวกเขาต้องการแก้ปัญหาด้วยความรุนแรงมากกว่าการเจรจาค่อรองกับรัฐบาล เพราะเขาถือว่าการเจรจาค่อรองชักช้าเสียเวลา ถ้าจะมองประวัติศาสตร์ฟิลิปปินส์ในอดีต อังกฤษ โบนิฟาสซิโอ นักชาตินิยมท่านหนึ่ง ซึ่งได้อ่านงานเขียนของ โฮเซ่ ริซาล ก็ไม่ชอบวิธีการแบบไม่ใช้ความรุนแรงเพราะว่าไม่ได้ผลและเสียเวลา การต่อสู้กับศัตรูให้ได้ผลควรจะใช้กำลังอาวุธจู่โจม ซึ่งในที่สุดเขาได้รวมพวกชาวนาและชนชั้นระดับล่าง ต่อสู้สเปนเพื่อความเป็นเอกราช แต่เอกราชได้มาด้วยเลือดเนื้อซึ่งไม่เป็นที่ต้องการของชนชั้นกลางและชนชั้นสูงในขณะนั้นซึ่งนิยมการต่อสู้ด้วยความคิดและไม่ใช้ความรุนแรงและต้องใช้เวลา ถ้าเปรียบเทียบก็คือ การต่อสู้ของชนชั้นระดับล่างเพื่อให้ได้มาซึ่งความยุติธรรมมักจะใช้ความรุนแรงเพราะ “No Strategy , No Thinking” (ไม่มีกลยุทธ์ ไม่มีความคิด) ซึ่งเปรียบได้กับกลุ่มอาบูไซยาฟเช่นกัน เพียงแต่จุดมุ่งหมายต่างกัน นั่นก็คือ โบนิฟาสซิโอต้องการกู้เอกราชเพื่อส่วนรวม แต่อาบูไซยาฟอ้างคัมภีร์โคหร่านเป็นเครื่องมือกระทำเพื่อตัวเอง

ถ้าผู้ก่อตั้งคือ Janjalani ดังกล่าวแล้วข้างต้น เขาได้รับอิทธิพลแนวคิดมาจากอาจารย์ในตะวันออกกลางที่ชื่อ Abdul Rasul Abu Sayyaf ซึ่งเป็นชาวอัฟกานิสถาน และเป็นสาวกของ Muhammad ibn Abd al Wahab เมื่อครั้งโซเวียตรุกรานอัฟกานิสถาน กลุ่มอาบูไซยาฟซึ่งเป็นกลุ่มที่มีบารมีในขณะนั้นได้ตั้งนิกาย มุจาฮิดีน (Mujahideen) ขึ้นในปี 1986 ต่อสู้กับกองทัพโซเวียตใกล้กรุงคาบูลเพื่อขับไล่กองทัพโซเวียตออกจากอัฟกานิสถาน เมื่อสงครามสงบแนวคิดของกลุ่มอาบูไซยาฟ คือ ต่อต้านทุนนิยม ต่อต้านอเมริกา และทำการฝึกอาวุธให้กับชาวมุสลิมที่มีความเชื่อเดียวกันเพื่อไปต่อสู้กับรัฐบาลในประเทศของตนเองที่สนับสนุนอเมริกาและทุนนิยม ในระหว่างปี 1989 – 1990 Janjalani ได้ออกจากอัฟกานิสถานกลับไปบ้านเกิดที่เกาะบาซัน ในมินดาเนา การเดินทางเพียงแค่ข้ามช่องแคบจากมินดาเนาไปสู่ซัมบวงกาของฟิลิปปินส์เท่านั้น การ

กลับมาของเขาครั้งนี้ เขาได้รับแนวคิดการแบ่งแยกดินแดนมาจากกลุ่ม MNLF และ MILF ส่วนหนึ่งและอีกส่วนหนึ่งมีความคิดหัวรุนแรงของตนเองที่ต้องการแยกเกาะมินดาเนาให้เป็นรัฐอิสลาม นั่นก็คือสร้างอิสลามตามแนวทางของวาฮาบี²⁶ (Wahabi Model) ในบ้านเกิดของเขา คือ เมืองดานุก (Tabuk) เกาะบาซัน ที่นี้ผู้หญิงจะสวมเสื้อผ้าคลุมมมสีดำ ส่วนผู้ชายจะสวมเสื้อผ้าสีขาวหรือสีเทา²⁷ จำนวนสมาชิกจากเริ่มต้น 20 คน จนถึงปัจจุบันมีประมาณ 700 คน มีฐานปฏิบัติการอยู่ที่บาซัน, ชูตู, ชัมบวงกา, มาราวี และบางส่วนของท่าไกลความเจริญในมินดาเนา

พฤติกรรมสำคัญของอาบูไซยาฟที่ผ่านมา

เป็นที่ทราบกันว่าพฤติกรรมของกลุ่มนี้มีลักษณะโหดร้าย ฆ่าตัดหัว ถลกพาดหัว เรียกค่าไถ่ เพื่อนำเงินกลับมาซื้ออาวุธและสิ่งผิดกฎหมายอื่น ๆ เป็นลักษณะโจรสลัดมากกว่าการต้องการแบ่งแยกดินแดน อย่างเช่น กลุ่ม MNLF และ กลุ่ม MILF

ในวันที่ 21 เดือน เมษายน 1995²⁸ กลุ่มอาบูไซยาฟได้โจมตีเมืองอีปิล (Ipil) ซึ่งเป็นเมืองเล็ก ๆ ในเมืองซัมบวงกา เกาะมินดาเนา สังหารพลเรือนไป 53 คน สร้างความแตกตื่นให้กับประชาชนมาก รัฐบาลฟิลิปปินส์ก็ไม่สามารถจับตัวผู้ร้ายได้ เหตุการณ์ครั้งนี้เป็นผลเนื่องมาจากทหารฝ่ายรัฐบาลได้จับสมาชิกกลุ่มอาบูไซยาฟที่สนามบินมะนิลาฐานมีอาวุธผิดกฎหมายและมีระเบิดไว้ในครอบครอง จึงต้องการแก้แค้นโดยได้ทำร้ายชาวคริสเตียนที่อยู่ในโบสถ์เมืองอีปิลรวมทั้งได้ขโมยเงินไปจากธนาคารเป็นจำนวน 1 ล้านดอลลาร์อีกด้วย²⁹ นอกจากนี้ฝ่ายรัฐบาลยังได้จับกลุ่มผู้ลอบวางแผนสังหารพระสันตะปาปา จอห์น ปอล ที่ 2 ที่จะเดินทางมาในฟิลิปปินส์อีกด้วย การกระทำของกลุ่มอาบูไซยาฟถ้าจะวิเคราะห์แล้วเป็นการแก้แค้นกลุ่มคริสเตียนทั้งหมด เป็นที่น่าสังเกตว่าเหตุการณ์ระเบิดดังกล่าวนอกจากจะเกี่ยวกับการที่กลุ่มอาบูไซยาฟถูกจับในฐานพกพาอาวุธผิดกฎหมายแล้วอาจจะเกี่ยวข้องกับ Ramzi Ahmed Yousef ผู้ถูกกล่าวว่าเป็นผู้มีส่วนวางระเบิดที่ World Trade Center ในสหรัฐฯ ปี 1993 ทั้งนี้เนื่องจากทหารของฟิลิปปินส์ได้จับพยานคนหนึ่งและได้รับสารภาพถึงการกระทำครั้งนี้ จากพฤติกรรมดังกล่าวจะเห็นว่า กลุ่มอาบูไซ

²⁶ Susan Olasky, "Thirty Muslim Leaders Worth Knowing About," **World Magazine** (27 October 2001), p.1.

²⁷ Fe B. Zomora, "Al Harakatul al Islamiya : The Beginnings of Abu Sayyaf," **The Philippine Inquirer**, 15, January 2001, p.1-2.

²⁸ Suzanne MacLachlan, "Philippine Warplanes," **Christian Science Monitor** . 87,102(21 April 1995), p.2.

²⁹ James M. Kenedy, "Notes on Church – States Affairs : Philippines," **Journal of Church and State** 37,31 (Summer 95) : 669-70.

ยาฟจึงได้ทำการแก้แค้น มิใช่กับชาวคริสเตียนในฟิลิปปินส์เท่านั้น แต่กับชาวอเมริกันที่มี ความสัมพันธ์กับฟิลิปปินส์อีกด้วย³⁰

การแก้แค้นยังไม่สิ้นสุด ในวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 1996 กลุ่มอาบูไซยาฟได้โจมตี ทหารนาวิกโยธินในเมืองปาติกุล (Patikul) แต่ฝ่ายนาวิกโยธินได้ฆ่าอาบูไซยาฟตาย 14 คน บาดเจ็บ 11 คน จากนั้นหน่วยนาวิกโยธินก็ได้เข้ารักษาศาสนสถานโบสถ์คาทอลิกในเมืองนี้ไว้ด้วย³¹

เหตุการณ์ที่สำคัญอีกเหตุการณ์หนึ่ง คือ ในวันอีสเตอร์เมื่อวันที่ 23 เมษายน ปี 2000³² อาบูไซยาฟได้ลักพาตัวนักท่องเที่ยวชาวเยอรมัน ฝรั่งเศส ฟินแลนด์ เลบานอนและอัฟ ริกาได้ รวมทั้งหมด 21 คน จากแหล่งท่องเที่ยวในเกาะซิปาดาน (Sipadan) ของมาเลเซียไปยังเกาะ โฮโลของฟิลิปปินส์และประกาศเรียกค่าไถ่ เป็นเงิน 25 ล้านดอลลาร์³³ ซึ่งเป็นสมัยของประธานาธิบดี โจเซฟ เอสตราดา แต่ด้วยกฎหมายของรัฐบาลที่จ่ายค่าไถ่ตัวให้ผู้ลักพาตัวไม่ได้ ทำให้นักท่องเที่ยวต่างชาติเหล่านี้ต้องถูกกักกันไว้ 2 เดือน จนกระทั่งสถานทูตต่าง ๆ ของผู้ถูกลักพาตัว ต้องยอมเสียค่าไถ่ ในขณะที่เดียวกันชาวฟิลิปปินส์อีก 22 คนถูกจับที่เกาะบาซิลันในจำนวนนี้รวมทั้ง ครูใหญ่และเด็กในโรงเรียนด้วย ปรากฏว่ามี 4 คนเสียชีวิต 15 คนรอดชีวิต ที่เหลือบาดเจ็บสาหัส³⁴ การลักพาตัวทั้ง 2 ครั้งนี้กลุ่มอาบูไซยาฟต้องการให้สหรัฐฯปล่อยตัว Abdul Rajab Azzarouq ชาว ลิเบียที่ถูกขังไว้ที่คุกในสหรัฐฯในข้อหาวางระเบิด World Trade Center เพื่อแลกเปลี่ยนกับตัว ประกัน นอกจากนี้กลุ่มอาบูไซยาฟต้องการเรียกค่าไถ่แล้วยังเรียกร้องให้รัฐบาลพัฒนาเกาะโฮโลอีกด้วย ซึ่งในช่วงสมัยประธานาธิบดีเอสตราดานั้น การพัฒนาก็ยังไม่ไปทั่วถึง อีกทั้งแนวคิดของเอสตราดาต้องการใช้ทหารปราบปรามอย่างหนักเพื่อให้พวกนี้สิ้นซากไป แต่ยังปราบปรามกลุ่มนี้ก็ ยิ่งเกิดมากขึ้น

เหตุการณ์ที่สำคัญที่สุดที่เขย่าขวัญคนทั้งโลกก็คือ ในวันที่ 27 พฤษภาคม 2001 ได้ มีการลักพาตัวมิชชันนารี 2 สามภรรยาชาวอเมริกัน (Gracia and Martin Burham) กับชาวฟิลิปปินส์ อื่น ๆ จากที่พักชายทะเล Don Palmas ซึ่งเป็นที่พักของเศรษฐีทั้งชาวต่างประเทศและชาว ฟิลิปปินส์ ค่าที่พักที่นี่ประมาณ 10,000 เปโซต่อคืน ช่วงนี้ตรงกับสมัยประธานาธิบดีอาร์โรโย มิชชันนารีทั้ง 2 คนนี้อยู่ ในฟิลิปปินส์มาเป็นเวลา 17 ปี ช่วยเหลือเผ่ายากจนตอนใต้ของฟิลิปปินส์

³⁰ Ibid.

³¹ Teresa Maleolen, "Philippine Cathedral burned" **National Catholic Reporter** 32,21(22 March 1996) : 10.

³² Rene Ciria-Cruz, "No End in Sight for Philippine Conflict," **National Catholic Reporter** 36,31(2 June 2000) : 7 ; "It is not just money ," **Economist** 3, 55 , (13 May 2000) ; 42.

³³ Roberto N. Aventajado, **140 Days of Terror** (Pasig : Anvil Pub.,2004), appendix.

³⁴ Terry McCarthy , "Crisis Situation," **Time Europe** 155,19(15 May 2000) : 30.

โดยจัดตั้งโรงเรียน นำส่งผู้เจ็บป่วยไปยังโรงพยาบาล โดยเฉพาะ Martin มีเครื่องบินส่วนตัวของตัวเองที่จะนำอาหารมาให้ชาวบ้าน นำผู้ป่วยไปส่งโรงพยาบาล เขาเป็นมิชชันนารีของ **New Tribes Mission** จากแคนซัส พวกเขารักฟิลิปปินส์เหมือนบ้านเกิด เข้ากับชาวมุสลิมในท้องถิ่นได้ แม้สามีของเธอจะถูกฆ่าโดยอาบูไซยาฟในวันที่ 7 มิถุนายน 2002 เขาก็มิได้โกรธเกลียดชาวฟิลิปปินส์ เพราะนั่นเธอถือว่าเป็นการทำการกิจเพื่อพระเจ้าแล้ว³⁵

ทั้ง 2 สามีภรรยาพยายามอธิบายให้ผู้ควบคุมตัว คือ Abu Sabaya (ซึ่งเรียกกันว่า Sabaya ชื่อจริงคือ Aldam Tilao พูดภาษาอังกฤษได้คล่อง อดีตเป็นวิศวกรมาจากครอบครัวที่ร่ำรวยมาก) ว่าการกระทำของกลุ่มพวกเขาสละเมิดคัมภีร์โคราน (Koran) พวกเขาต้องการเงิน 1 ล้านดอลลาร์เพื่อแลกตัวประกันดังกล่าว อันที่จริงแล้วพระคัมภีร์มิได้สอนให้ทำพฤติกรรมเช่นนี้ จึงเป็นที่สันนิษฐานของผู้เขียนว่า เขาใช้ปัญหาที่เกิดขึ้นในฟิลิปปินส์บังหน้าเพื่อกระทำการต่าง ๆ

สองสามีภรรยาผู้นี้อยู่ในป่าตั้งแต่วันที่ 27 พฤษภาคม 2001 – 10 กรกฎาคม 2002 ซึ่งใช้เวลาอยู่ในป่ากับกลุ่มนี้เป็นเวลาเกือบ 1 ปี ในระหว่างนี้พวกเขาก็พยายามเกลี้ยกล่อม ใช้หลักธรรมเข้าช่วย ปลอบโยนตัวประกันอื่น ๆ พร้อม ๆ กับถ่ายรูปกลุ่มอาบูไซยาฟที่สำคัญไว้ด้วย เพราะฉะนั้นสิ่งที่ทั้งคู่ได้จากในป่าคือแนวคิด ความเป็นอยู่ และกิจกรรมของอาบูไซยาฟทั้งหมดที่ถ่ายทอดออกมาเป็นหนังสือชื่อ “In the Presence of my Enemies” เขียนโดย Gracia Burnham

สิ่งสำคัญที่น่าจะทราบจากปากคำของเขาหลายอย่าง ทำให้ทราบว่ากลุ่มนี้เกี่ยวข้องกับกลุ่มของ โอซามา บินลาเดน ซึ่งเป็นคำบอกกล่าวของ Sabaya เอง และให้เรียกกลุ่มอาบูไซยาฟว่า Al-Harakatul Islamia = the Islamic Movement³⁶ ถ้าดูความเกี่ยวข้องของ โอซามา บินลาเดน กับอาบูไซยาฟแล้วน่าจะมีความสัมพันธ์กันลึกซึ้งมาก

เนื่องจาก น้องเขยของโอซามา บิน ลาเดน มีภรรยาเป็นชาวฟิลิปปินส์ได้จัดตั้งมูลนิธิ International Islamic Relief Organization (IIRO) ที่เมืองโคตาบาโต ในฟิลิปปินส์ เพื่อให้ความช่วยเหลือต่าง ๆ แก่ชาวมุสลิมและส่งเด็กหนุ่มจากมาเลเซีย อินโดนีเซีย และฟิลิปปินส์ไปฝึกอาวุธที่อัฟกานิสถาน จากเทปลับและเอกสารต่าง ๆ ที่ค้นพบในฟิลิปปินส์ทำให้ผู้นำฟิลิปปินส์เชื่อว่ากลุ่มนี้จะปฏิบัติการก่อการร้ายในฟิลิปปินส์ต่อไป³⁷

จากเหตุการณ์ 11 กันยายน 2001 ‘ซึ่งสหรัฐฯ เชื่อว่า โอซามา บิน ลาเดน เป็นตัวการและจากการก่อการร้ายของกลุ่มอาบูไซยาฟในฟิลิปปินส์ ซึ่งเกี่ยวข้องกับโอซามา บิน ลาเดน นี้เอง ทำให้สหรัฐฯ และฟิลิปปินส์มีประโยชน์ร่วมกันที่จะต้องปราบปรามเครือข่ายของโอซามา

³⁵ Phil Zabriskie and others, “Shoot – Out in the Jungle,” **Time Europe**, 159,24(17 June 2002) : 51.

³⁶ Gracia Burnham, **In the Presence of my Enemies** (Illinois : Tyndale House Pub.,2002), p.17.

³⁷ Aventajado, **op.cit.** (เป็นผู้เจรจาฝ่ายรัฐบาลในสมัยเอสตราดา)

บิน ลาเคนในประเทศต่าง ๆ โดยเฉพาะในฟิลิปปินส์ซึ่งเกี่ยวข้องกับประเทศต่าง ๆ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ให้หมดไป มิฉะนั้นแล้วจะบั่นทอนเศรษฐกิจของสหรัฐ ทั้งภายในประเทศและการลงทุนต่าง ๆ ภายนอกประเทศ โดยเฉพาะในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ รวมทั้งทำให้การเมืองและเศรษฐกิจของประเทศที่พวกนี้ปฏิบัติการอยู่ไม่มีเสถียรภาพ โดยเฉพาะใช้ฟิลิปปินส์เป็นฐานในภูมิภาคนี้

รัฐบาลฟิลิปปินส์จึงได้ขอความช่วยเหลือรัฐบาลสหรัฐในการปราบปรามกลุ่มนี้ โดยอยู่ภายใต้กรอบสนธิสัญญาความช่วยเหลือทางทหารร่วมกัน ปี 1947 สนธิสัญญาการตกลงร่วมกันในปี 1951 และข้อตกลงการซ้อมรบร่วมกันชั่วคราว (Visiting Forces Agreement) ปี 1999

แต่กลุ่มอาบุนาซาฟก็ท้าทายรัฐบาลอีก โดยได้ลักพาตัวกลุ่มศาสนา พยานพระยะโฮวา 4 คน และพลเรือนอีก 6 คนเมื่อวันที่ 20 กรกฎาคม 2003 รัฐบาลฟิลิปปินส์ได้ส่งหน่วย Army Light Reaction Company ที่สหรัฐฝึกให้เมื่อ 6 เดือนที่แล้วตามโครงการ Balikatan 02-1 พร้อมด้วยทหารฟิลิปปินส์ 6,000 นายก็ลงไปที่หมู่เกาะซูลูอีกครั้งเพื่อปราบปราม

มีคำถามเกิดขึ้นในฟิลิปปินส์มากมายว่า ในเมื่อกลุ่มนี้ต้องการให้มินดาเนาเป็นรัฐอิสลามแล้ว ทำไมไม่เจรจากับรัฐบาลและทำไมต้องทำการโหดร้าย ฆ่าตัดหัวและลักพาตัว ซึ่งชาวมุสลิมทางใต้ก็ไม่เห็นด้วยกับการกระทำนี้ กลุ่มอื่น ๆ ต่างก็เจรจาและประนีประนอมกับรัฐบาลในการพัฒนาภาคใต้ รัฐบาลต้องทำการปราบปราม แต่การปราบปรามกลุ่มนี้ค่อนข้างยาก เนื่องจากฟิลิปปินส์เป็นเกาะเป็นทะเล การหลบหนีจึงเป็นไปได้หลายทาง ทั้งภายในฟิลิปปินส์และประเทศข้างเคียง

คำถามต่อมาก็คือ ฟิลิปปินส์จะพึ่งพาทหารสหรัฐอย่างนี้ตลอดไปหรือ คำตอบจะอยู่ที่ว่าอาจจะต้องพึ่งต่อไปจนกว่ากำลังทหารของฟิลิปปินส์จะมีศักยภาพมากกว่านี้ และจะต้องพึ่งการช่วยเหลือทางเศรษฐกิจและการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในเขตที่กลุ่มนี้อาศัยอยู่ ซึ่งในอนาคตอาจจะทำให้กลุ่มนี้ไม่มีข้ออ้างว่าเมืองแถบนี้ด้อยกว่าเมืองอื่น ๆ ในฟิลิปปินส์ ซึ่งสหรัฐก็ยินดีช่วยเหลือในฐานะที่มีผลประโยชน์ร่วมกันและเคยเป็นเมืองขึ้นมาก่อนภายใต้ข้อตกลงที่มีอยู่ทั้ง 2 ประเทศ ซึ่งทำกันมากกว่า 50 ปี แต่สิ่งที่เป็อันตรายสำหรับเอเชียตะวันออกเฉียงใต้โดยรวมในเวลานี้ก็คือ กลุ่มอาบุนาซาฟได้แตกเครือข่ายเป็นกลุ่มเล็กกลุ่มน้อยปฏิบัติการอยู่ทั่วไป ซึ่งอาจจะบั่นทอนเสถียรภาพทางเศรษฐกิจของภูมิภาคได้

ความสัมพันธ์ระหว่างฟิลิปปินส์และสหรัฐฯ กรณีอาบุนาซาฟ

สำหรับความสัมพันธ์ระหว่างฟิลิปปินส์กับสหรัฐฯ นั้นมีมานานแล้ว เนื่องจากฟิลิปปินส์เป็นเมืองขึ้นสหรัฐฯ กว่า 50 ปี ในระหว่างนี้สหรัฐฯ ได้พัฒนาฟิลิปปินส์ทั้งทางการเมือง

เศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ซึ่งในทศวรรษที่ 50 – 60 เจริญกว่าประเทศอื่น ๆ ในเอเชียฟิลิปปินส์จึงเปรียบเสมือนอเมริกันน้อย ๆ ในเอเชีย แต่ประเด็นสำคัญที่ยังมีปัญหาย่อย ซึ่งสืบเนื่องมาจากสเปน ก็คือ สเปนเอาศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิกลงไปเผยแพร่ทางใต้ ตั้งแต่ปี 1560 เมื่อสเปนเข้าครอบครองฟิลิปปินส์ แต่เนื่องจากชุมชนมุสลิมที่อาศัยอยู่ในมินดาเนาบางจังหวัดตั้งแต่ศตวรรษที่ 14 โดยอพยพเข้ามาทำการค้าขายและการเผยแพร่ศาสนาจากประเทศอาหรับและประเทศเพื่อนบ้าน มีวัฒนธรรมที่แข็งและไม่ยอมรับศาสนาคริสต์ง่ายนัก ทำให้สเปนละเลยที่จะพัฒนา ชาวสเปนเรียกชาวมุสลิมเหล่านี้ว่า Moore จึงเป็นรากศัพท์ของ Moro ที่ใช้กับชาวมุสลิมปัจจุบัน³⁸ จากนั้นเป็นต้นมา ชาวมุสลิมภาคใต้ก็มีความคับแค้นใจและไม่ยอมรับร่วมมือกับรัฐบาลสเปน ไม่เพียงเท่านั้น เมื่ออเมริกันเข้ามามีครอบครองฟิลิปปินส์ ปี 1989 และส่งทหารอเมริกันไปมินดาเนาภายใต้การนำของนายพล Adna Chaffee ลงไปปราบปรามมุสลิมที่แข็งข้อต่อรัฐบาลอเมริกัน ยิ่งทำให้มุสลิมรู้สึกถึงความแตกต่างระหว่างประชาชนส่วนใหญ่ซึ่งเป็นคริสเตียนกับชนส่วนน้อยซึ่งเป็นมุสลิมมากขึ้น ในขณะนั้นทหารอเมริกันได้ฆ่ามุสลิมไป 500 คนซึ่งรวมทั้งผู้หญิงและเด็ก³⁹ ความไม่เท่าเทียมระหว่างคน 2 ศาสนาก่อให้เกิดกลุ่มแบ่งแยกดินแดน ซึ่งได้กล่าวแล้วข้างต้น และกลุ่มก่อการร้าย คือ อาบูไซยาฟซึ่งเป็นกลุ่มหัวรุนแรงที่จะต้องทำ Holy War และ Fight to death เพื่อพระเจ้า เหตุการณ์ลักพาตัวในฟิลิปปินส์มีมาเรื่อย ๆ ตั้งแต่ 1986 จนถึงปัจจุบัน ทำให้รัฐบาลอาร์โรโยหาทางที่จะแก้ปัญหาของมินดาเนา มิฉะนั้นเศรษฐกิจจะตกต่ำไปกว่านี้

เมื่อเหตุการณ์ก่อการร้ายเกิดขึ้นในสหรัฐฯ เมื่อวันที่ 11 กันยายน 2001 ทำให้ฟิลิปปินส์ซึ่งเป็นพันธมิตรของสหรัฐฯ ได้รับการกระทบมากขึ้น เพราะกลุ่มอาบูไซยาฟต่อต้านสหรัฐฯ ซึ่งจะทำให้มีความรุนแรงในฟิลิปปินส์มากขึ้น อีกทั้งมีเครือข่ายโยงใยกับ โอซามา บิน ลาเดน ในฟิลิปปินส์ด้วย จากเหตุการณ์ครั้งนี้ทำให้ประธานาธิบดีอาร์โรโยต้องขอความช่วยเหลือไปยังสหรัฐฯ ตามข้อตกลงความช่วยเหลือทางทหารปี 1947 และสนธิสัญญาการตกลงป้องกันร่วมกันทางทหารปี 1951 ซึ่งข้อตกลงดังกล่าวเป็นเพียงการเข้ามาช่วยเหลือฟิลิปปินส์ชั่วคราว (Visiting Forces Agreement) เท่านั้น ข้อตกลงดังกล่าว ฟิลิปปินส์เคยทำกับสหรัฐฯ ในปี 1999 สมัยประธานาธิบดีเอสตราดาที่ให้กองนาวิกโยธินของสหรัฐฯ เข้ามาลาดตระเวนในหมู่เกาะสแปรตลีย์ เนื่องจากช่วยนั้นเงินเข้ามารุกรานในส่วนที่ฟิลิปปินส์ครอบครองอยู่⁴⁰

การที่อาร์โรโยขอความช่วยเหลือไปยังสหรัฐฯ นั้น เนื่องมาจากยุทธโศภณธรรมที่จะใช้ปราบปรามกลุ่มอาบูไซยาฟยังไม่ทันสมัยพอ อีกทั้งทหารก็ยังได้รับการฝึกฝนให้ต่อสู้กับการก่อการร้ายก็ยังไม่มียศกภาพ ข้อตกลง (TOR – Terms of Reference) ของ VFA ได้ผ่านการถกเถียง

³⁸ Rene, *op.cit.*

³⁹ *Ibid.*

⁴⁰ คู่มือภาคผนวก

กันในฐานะ โดยมิได้มีมติเป็นขั้นสุดท้ายให้ทหารของสหรัฐฯ เข้ามาในฟิลิปปินส์เพื่อช่วยเหลือการฝึกอาวุธและการฝึกการป้องกันการก่อการร้ายเป็นการชั่วคราว แต่ไม่อนุญาตให้ร่วมปราบปราม ด้วยเหตุนี้เองทหารสหรัฐฯ จึงได้รับอนุญาตให้เข้ามาเมื่อวันที่ 12 มกราคม 2002 ภายใต้โครงการ Balikatan 02-1 หรือ shoulder to shoulder เป็นเวลา 6 เดือน ตั้งแต่เดือนมกราคม 2002 – 31 กรกฎาคม 2002 โดยมีข้อตกลงดังนี้⁴¹

1. การเข้ามาในครั้งนี้เพื่อฝึกทหารในเรื่องการก่อการร้ายเท่านั้น ไม่มีจุดประสงค์เพื่อเข้ามาตั้งฐานทัพในฟิลิปปินส์อย่างเช่นในอดีต
2. ทหารสหรัฐฯ ต้องเคารพรัฐธรรมนูญและกฎหมายฟิลิปปินส์ที่ระบุไว้ในหัวข้อ Visiting Forces Agreement (VFA)
3. จะไม่มีฐานทัพถาวรอยู่ในฟิลิปปินส์เหมือนในอดีต สิ่งก่อสร้างทั้งหลายเป็นสิ่งก่อสร้างชั่วคราวและเข้ามาช่วยพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเท่านั้น⁴²
4. ไม่อนุญาตให้ทหารสหรัฐฯ ปฏิบัติการใด ๆ ตามลำพัง การกระทำใด ๆ ต้องแจ้งให้ทางการฟิลิปปินส์ทราบก่อน
5. การช่วยเหลือครั้งนี้ใช้เวลา 6 เดือนนับตั้งแต่เดือนมกราคมจนถึงสิ้นเดือนกรกฎาคม 2002 โดยมีบุคลากรจากสหรัฐฯ 660 คน ทหารฟิลิปปินส์อีก 3,800 คน⁴³ ร่วมปฏิบัติการในแผนนี้ โดยมีประธานเสนาธิการทหารร่วมกับผู้บัญชาการทหารเรือ ทหารบก ทหารอากาศ ร่วมมือกันในการอนุมัติและเห็นชอบ
6. มีทหารสหรัฐฯ เพียง 160 นาย แบ่งออกเป็น 12 กลุ่ม ปฏิบัติการฝึกทหารในบาซิลันซึ่งเป็นถิ่นกำเนิดของกลุ่มอาบูไซยาฟ

แม้ Balikatan 02-1 จะออกไปจากฟิลิปปินส์แล้วก็ตาม ก็ยังมีความช่วยเหลือจากสหรัฐฯ มายังฟิลิปปินส์เป็นระยะ ๆ จากอดีตจนถึงปัจจุบันมี Balikatan 05⁴⁴ การเข้ามาของทหารอเมริกันนั้น จุดประสงค์สำคัญคือ ต้องการกำจัดการก่อการร้ายให้สิ้นไป โดยเฉพาะในประเทศฟิลิปปินส์ซึ่งเป็นพันธมิตรอันดับหนึ่งของสหรัฐฯ ในอาเซียน นอกจากนี้ความช่วยเหลือทางด้านการก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานและความช่วยเหลือการพัฒนาเขตห่างไกลความเจริญในมินดาเนา บางจังหวัดก็ยังกระทำอยู่ ทั้งนี้เพื่อหวังว่าความเจริญดังกล่าวจะช่วยบรรเทาความรุนแรงทางใต้ลง

⁴¹ Republic of the Philippines, **Terms of Reference**, balikatan 02-2 (Manila : 2002)

⁴² **Newsbreak**. (5 August 2002) : 4.

⁴³ **Manila Bulletin**, January 5, 2002, p.1.

⁴⁴ "NPAs Are Not Targets of Balikatan 2005," **Manila Bulletin**, January 1, 2005, p.1.

ได้ จากความช่วยเหลือของสหรัฐฯดังกล่าว ทำให้ทหารฟิลิปปินส์ปราบปรามอาบูไซยาฟได้มากขึ้น ผู้นำหลายคนเสียชีวิต เช่น ผู้ก่อตั้งเสียชีวิตในปี 1998 อาบู ซาบายา (Abu Sabaya) เสียชีวิตในปี 2004⁴⁵ การฝึกทหารฟิลิปปินส์ของสหรัฐฯ จึงค่อนข้างจะได้ผล เนื่องจากกลุ่มอาบูไซยาฟในปัจจุบันกระจัดกระจาย ไม่มีผู้นำ อย่างไรก็ตามความสัมพันธ์ระหว่างสหรัฐฯกับฟิลิปปินส์ยังคงดีกันไม่ขาด แม้จะมีความบาดหมางในบางครั้งบางคราว เช่นการถอนฐานทัพหรือการถอนทหารออกจากอิรักเป็นต้น ทั้งนี้เนื่องจากความสัมพันธ์ของทั้งสองประเทศเหมือนแม่กับลูกเป็นเวลานานกว่า 100 ปี แนนอนสหรัฐฯย่อมหวังผลประโยชน์ทางด้านให้ฟิลิปปินส์เป็นพันธมิตรร่วมในการต่อต้านการก่อการร้ายและหวังประโยชน์ทางการค้าการลงทุน แต่ฟิลิปปินส์ก็ได้เช่นกัน เช่นการลดหย่อนภาษี การให้ประชาชนฟิลิปปินส์ได้รับ 2 สัญชาติ และการทำ FTA พยายามกับสหรัฐฯ เป็นต้น ถ้าจะเทียบกับความสัมพันธ์ระหว่างสหรัฐฯกับประเทศอาเซียนอื่น ๆ สหรัฐฯย่อมใกล้ชิดกับฟิลิปปินส์และเลือกที่จะช่วยเหลือฟิลิปปินส์มากกว่าประเทศอื่น

ประสบการณ์ของฟิลิปปินส์จากการมีฐานทัพสหรัฐฯอยู่ในอดีตนั้น ฟิลิปปินส์ไม่เคยลืม ทุกรัฐบาลก็พยายามป้องกันไม่ให้สหรัฐฯเข้ามาตั้งฐานทัพเช่นในอดีต ทุกเรื่องที่เกี่ยวข้องข้อตกลงทั้งสองประเทศต้องผ่านการตกลงอภิปรายจากรัฐสภาและวุฒิสมาชิกเป็นผู้ลงมติในขั้นสุดท้าย ซึ่งแน่นอนผลประโยชน์แห่งชาติต้องมาก่อน

ผลกระทบของการก่อการร้ายของกลุ่มอาบูไซยาฟ

การก่อการร้ายของกลุ่มอาบูไซยาฟตั้งแต่กลางทศวรรษที่ 1980 เป็นต้นมานั้นกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ ชีวิตของทั้งชาวมุสลิมและคริสเตียนและที่สำคัญที่สุดกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศ โดยเฉพาะมินดาเนาเป็นเกาะที่อุดมไปด้วยทรัพยากรธรรมชาติมากมายที่นักลงทุนทั้งในและต่างประเทศต้องการไปลงทุน ผลกระทบต่าง ๆ มีดังนี้

1. ผลกระทบต่อสังคมก็คือ ทำให้ชีวิตของเกาะมินดาเนาโดยเฉพาะในเกาะบาซัน, โฮโล, ลานาว, เคร์ ชูร์, คาวิ-คาวิ, มากินดาเนา และ มาราวิ มีความหวาดผวายุ่งตลอดเวลา แม้ทั้ง 6 จังหวัดนี้จะมีมุสลิมมากกว่าคริสเตียน แต่มุสลิมที่เขาคือต้องการทำมาหากิน เขาก็ไม่ต้องการความรุนแรง ความรุนแรงทางภาคใต้จึงกระทบต่อความเป็นอยู่ของสังคมโดยรวม อีกทั้งกระทบต่อจิตใจของคนทั้งสองศาสนาด้วย

2. ผลกระทบต่อการเมือง การเกิดการลักพาตัวกันบ่อยครั้งนี้ ถึงแม้เหตุการณ์จะเกิดในเกาะมินดาเนาเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งห่างไกลจากเมืองหลวงมากก็ตาม แต่ก็บั่นทอนเสถียรภาพ

⁴⁵ Manila Bulletin, 5 February 2004, p.1 ; Business Day 18 January 2004 , p.1 ; Xinhua News

ทางการเมืองของทุกรัฐบาล ตั้งแต่รัฐบาลมาร์กอสมาจนถึงปัจจุบัน ทำให้แทนที่รัฐบาลจะใช้เวลาในการพัฒนาประเทศในส่วนอื่น ๆ ก็จะต้องใช้เวลามาแก้ปัญหาที่ซึ่งไม่มีวี่แววว่าจะหมดไปด้วย ยกเว้นจะบรรเทาไปในชั่วขณะเท่านั้น

3. ผลกระทบต่อเศรษฐกิจ เป็นที่ทราบกันว่ามินดาเนาเป็นเกาะที่อุดมสมบูรณ์ที่สุด มีผลไม้ แร่ธาตุอุดมสมบูรณ์ ซึ่งเป็นแหล่งส่งออกของประเทศ เมื่อเกิดเหตุการณ์เช่นนี้ทำให้นักลงทุนรายใหม่ ๆ ทั้งในและต่างประเทศไม่กล้าเข้าไปลงทุนทำให้รายได้ต่อปีลดน้อยลงไปด้วย นอกจากนี้ในมินดาเนามีแหล่งท่องเที่ยวที่สวยงาม เป็นธรรมชาติมากและมีราคาแพง เมื่อเกิดเหตุการณ์เช่นนี้ทำให้รายได้ของประเทศลดลงไปอย่างมาก ซึ่งแต่เดิมจะมีการค้า การลงทุน การท่องเที่ยว ร่วมกัน 4 ประเทศที่ร่วมกันพัฒนาเขตเศรษฐกิจ EAGA-BIMP (East Asia Growth Area – Brunie Indonesia Malaysia และ Philippines)

4. ผลกระทบต่อด้านจิตใจทั้งชาวมุสลิมและคริสเตียน ซึ่งเข้ากันไม่ได้ ต่างก็มีความหวาดระแวงซึ่งกันและกัน ทำให้เกิดความไม่สงบสุขโดยเฉพาะเขตด้อยพัฒนาดังกล่าวแล้วข้างต้น⁴⁶

ความยากลำบากที่รัฐบาลจะจัดการกับกลุ่มนี้

ความยากลำบากหลายประการด้วยกันที่รัฐไม่สามารถจัดการกับกลุ่มนี้ได้ คือ

1. รัฐไม่ยอมรับว่ากลุ่มนี้เป็นกลุ่มแบ่งแยกดินแดนที่ถูกต้องตามกฎหมาย เนื่องจากมีพฤติกรรมโหดร้าย ลักพาตัว เรียกค่าไถ่ เศรษฐีที่มาท่องเที่ยว และให้เป็นกลุ่มก่อการร้ายที่ไม่มีมนุษยธรรม พวกเขาไม่ได้ปฏิบัติตามพระคัมภีร์โกหร่านอย่างแท้จริง แต่ใช้ศาสนาเป็นเครื่องมือในการเป็นโจรสลัด

2. รัฐบาลฟิลิปปินส์แตกต่างจากประเทศเพื่อนบ้านตรงที่ว่า ไม่มีกฎหมายความมั่นคงภายในอย่างเช่นสิงคโปร์ มาเลเซีย ที่จะจัดการกับพวกนี้หรือผู้ก่อความไม่สงบอย่างเด็ดขาดได้ ต้องใช้วิธีประนีประนอม ทั้งนี้เป็นเพราะฟิลิปปินส์เป็นประเทศประชาธิปไตย

3. รัฐบาลฟิลิปปินส์ประเมินความสามารถของกลุ่มอาญูไซยาฟต่ำไป เพราะคิดว่าเป็นกลุ่มเล็กไม่มีพิษสงอะไร แต่จริง ๆ แล้วกลุ่มนี้ได้รับการฝึกฝนทางด้านอาวุธและการรบมาอย่างดีจากประเทศตะวันออกกลาง เมื่อเป็นเช่นนี้ทำให้เกิดความละเอียดการปราบปรามอย่างจริงจัง ความชะล่าใจทำให้ทหารละเอียดการสอดส่องดูแล

⁴⁶ นักท่องเที่ยวในฟิลิปปินส์ลดลง 500,000 คนในไตรมาสแรกของปี 2001 เปรียบเทียบกับไตรมาสเดียวกันเมื่อปี 2000 คือ 560,000 คน (Department of Tourism , 2001)

4. รัฐบาลฟิลิปปินส์มีกลุ่มอื่น ๆ ที่ต้องการครองอยู่หลายกลุ่ม เช่น กลุ่มแบ่งแยกดินแดน MILF และกลุ่มฝ่ายซ้าย NPA (New People's Army) ซึ่งเป็นกลุ่มคอมมิวนิสต์ท้องถิ่น ทำให้การปราบปรามกลุ่มอาบูไซยาฟต้องละเลยไปในบางครั้ง

5. การชิงดีชิงเด่นระหว่างทหารและตำรวจที่แย่งกันปฏิบัติการต่อสู้กับกลุ่มอาบูไซยาฟและไม่สามารถร่วมมือกันได้ ทำให้ทั้งทหารและตำรวจไม่ประสบความสำเร็จในการปราบปราม โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการรักษาความสงบเรียบร้อยก็ไม่สามารถทำงานร่วมกันกับทหารและตำรวจได้

6. สภาพแวดล้อมในฟิลิปปินส์ที่เป็นเกาะแก่ง อากาศที่แปรปรวนและมีพายุได้พัดตลอดทั้งปี ได้อำนวยความสะดวกให้กลุ่มอาบูไซยาฟปฏิบัติการได้มากขึ้น เพราะพวกนี้ชำนาญในการหลบหนีและหาช่องโหว่ดังกล่าวนในการกระทำ

7. การขาดยุทธโศปกรณ์ทางการทหารและทหารที่มีฝีมือดีก็เป็นอุปสรรคในการปราบปราม

8. ที่ผ่านมามีการพึ่งพิงทหารมากเกินไปเพื่อแก้ปัญหาในขณะที่ทหารพวกนี้ขาดความเข้าใจทางการเมืองเศรษฐกิจและสังคมโดยรวม ทำให้ไม่สามารถปราบปรามกลุ่มอาบูไซยาฟในบาชิลันได้อย่างนุ่มนวล

9. สมาชิกกลุ่มอาบูไซยาฟที่รัฐบาลฟิลิปปินส์จับได้นั้น ล้วนแล้วแต่โยงใยกับกลุ่มก่อการร้ายในตะวันออกกลางและเกี่ยวข้องกับ โอซามา บิน ลาดิน โดยเฉพาะ Ramzi Yousef ผู้ต้องหาวางระเบิด World Trade Center ในปี 1993 ถ้าสืบไปในทศวรรษที่ 1980 กลุ่มก่อการร้ายในฟิลิปปินส์ได้ฝึกเด็กหนุ่ม ๆ ที่ศึกษาอยู่ที่ตะวันออกกลางในองค์กร International Islamic Volunteer Brigade เพื่อช่วยรบอัฟกานิสถานต่อต้านรัสเซียมาแล้ว และปัจจุบันมีเด็กหนุ่มกว่าล้านคนที่กระจ่ายศึกษาอยู่ในประเทศต่าง ๆ ในตะวันออกกลาง และนี่ก็เป็นเหตุสำคัญ ประการหนึ่งที่มีการไปมาหาสู่ระหว่างผู้กระทำการระหว่างประเทศ

สรุปและข้อเสนอแนะ

จากการวิเคราะห์จุดกำเนิด พฤติกรรมความเกี่ยวข้องกับความช่วยเหลือของสหรัฐฯ ผลกระทบต่อรัฐบาลฟิลิปปินส์และความยากลำบากของการจัดการกับกลุ่มอาบูไซยาฟดังกล่าวข้างต้นนั้น พอจะสรุปได้ว่า

1. ถ้าดูลักษณะผู้นำการจัดองค์กรและสาเหตุการจูงใจให้สมาชิกกระทำการต่าง ๆ แล้วนั้น ไม่ใช่เพียงเป็นกลุ่มอาชญากรรมภายในประเทศเท่านั้น แต่ได้รับความช่วยเหลือจากกลุ่มมุสลิมหัวรุนแรงต่างประเทศด้วย

2. กลุ่มอาบูไซยาฟมีใช้กลุ่มเดียวกับกลุ่มแบ่งแยกดินแดน อย่างเช่น MNLF และ MILF แต่เป็นกลุ่มที่แยกตัวมาจากทั้ง 2 กลุ่มข้างต้นและที่มีแนวคิดหัวรุนแรง นอกจากใช้ข้ออ้างในการแบ่งแยกดินแดนทั้งเกาะมินดาเนาเป็นเอกราชแล้ว ยังมีพฤติกรรมโหดร้ายและลักพาตัวเรียกค่าไถ่เศรษฐกิจที่มาพักตามสถานที่ตากอากาศต่าง ๆ ในมินดาเนา นอกจากนั้นยังก่อวินาศกรรมโดยการวางระเบิดโรงเรียน สถานที่ราชการ และโบสถ์คาทอลิกหลายแห่ง

3. กลุ่มอาบูไซยาฟเป็นกลุ่มที่เป็นภัยต่อประชาสังคมในฟิลิปปินส์โดยเฉพาะในเกาะมินดาเนา เพราะฉะนั้นรัฐบาลไม่ควรประมาทการกระทำของกลุ่มนี้ซึ่งเป็นกลุ่มเล็ก ๆ แต่มีศักยภาพสูง

4. การฝึกความพร้อมและความชำนาญรวมทั้งจัดหายุทธโศปกรณ์ต่าง ๆ ในการปราบปรามกลุ่มนี้น่าจะมีมากกว่านี้

5. น่าจะออกกฎหมายต่อต้านการก่อการร้ายในฟิลิปปินส์และรวมพลังทั้งทหารและตำรวจหากลยุทธ์และวิธีการเพื่อเอาชนะกลุ่มนี้ให้ได้

6. ควรสร้างความเข้าใจกัน สร้างความร่วมมือและหาความช่วยเหลือจากประชาชนในมินดาเนา อาเซียน OIC (Organization of Islamic Conference) และสหประชาชาติ เพื่อแก้ปัญหานี้ ซึ่งขณะนี้ประธานาธิบดีอาร์โรโยได้ดำเนินการแล้ว

7. Randy David ได้กล่าวไว้ว่า ปัญหามุสลิมกับคริสเตียนมีมานานหลายศตวรรษ แต่ประเทศฟิลิปปินส์ซึ่งมีประชาชนนับถือศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิกมิได้ทำให้ชาวมุสลิมเหล่านั้นเป็นส่วนหนึ่งของชาติฟิลิปปินส์⁴⁷

⁴⁷ Abby Tan, "Kidnappings a Blow to Philippine Image," *Christian Science Monitor* 93,134(6 June 2001):7.

บรรณานุกรมคัดสรร

หนังสือ

Arroyo , Gloria Macapagal. "The State of the Nation Address." Address delivered before the Philippine Congress : Quezon City : Batasang Pambansa, 2001.

Aventajado , Roberto N. **140 Days of Terror**. Manila : April, 2004.

Burnham, Gracia. **In the Presence of My Enemies**. Wheaton , Illinois : Tyndale House Pub., 2003.

Clamor, Conception. "Terrorism in the Philippines, and its Impacts on National and Regional Security." Paper delivered before the CSCAP Working Group on Transnational Crimes, Manila : May 1998.

Potter, David. **Sailing the Sulu Sea**. New York : E.P. Dutton , 1940.

Republic of the Philippines. **National Security Council. National Peace and Development Plan, Philippines : 2000**.

Sadain , Meholk. **Global and Regional Trends in Islamic Resurgence : Their Implications on the Southern Philippines**. Manila : Center for International Relations and Strategic Studies , Paper No.2, Foreign Service Institute, 1994.

Torres, Jose. **Into the Mountain : Hostaged by the Abu Sayyaf**. Quezon City : Claretian Pub., 2001.

Turner, Mark " Terrorism in Southern Philippines : The Rise of Abu Sayyaf" **Contemporary Southeast Asia**, 1995.

บทความ

"Abu Sayyaf Loses 4 More Captives," **The Manila Times**, 15 October 2001 , p.1-2.

"Abu Sayyaf Reinvent Itself to Attack Recruits, Funding," **Manila Times** , 21 April 2004, p.1-2.

"AFP : Sayyaf getting Arms From Bin Laden," **The Philippine Star**, 29 September 2001, p.1-2.

"Bush , Arroyo Reaffirm Close ties to fight Terrorists," **Kyodo News**, 20 May 2003, p.1.

"Concern Aired Over 4,000 Dislocated by Abu Sayyaf Attacks," **Manila Bulletin** 1 March 2004, p.1.

"Former Abu Sayyaf Hostage Identifies Captors," **Inq7**, 29 July 2004, p.1.

"Gracia Thanked For Testefying Against Captors, **Manila Bulletin**, 8 March 2005, p.1.

"Khalifa was Adviser of Abu Care – Ak bar," **The Philippine Star**, 29 September 2001, p.1.

"Local Financial Sleuth Stalks Terrorists, Drug Dealers," **Philstar** , 16 August 2004, p.1-2.

"Philippines , Malaysia Hold Joint Anti-Terror exercise," **Xinhua News Agency**, 29 September 2003, p.1.

"Philippines Charges Six Al-Qaida – Linked Militants For Ferry Bombing," **Philstar** , 11 October 2004, p.1

"Sayyaf Received. Aid From Bin Laden" **Inq 7**, 19 September 2001, p.1-2.

"US Gives RP \$ 4 M more to Fight Terrorists," **Inq7**, 29 June 2004, p.1-2.

"US Vows Support in Sayyaf Crisis," **The Philippine Star**, 4 September 2001, p.1-2.

"Wanted Abu Sayyaf Member Arrested," **Xinhua News Agency**, 8 September 2004, p.1.

"War Without End," **Economist** 367,8322 (5March 2003). 46.